

»Mladost«, orlovsko glasilo, izhaja v začetku vsakega meseca v Ljubljani. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, pritličje. — Naročnina je za člane Orlovske zveze 45 K, za vse druge 60 K na leto. — Posamezna številka velja 12 K. — Odgovorni urednik je Ludovik Tomažič. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

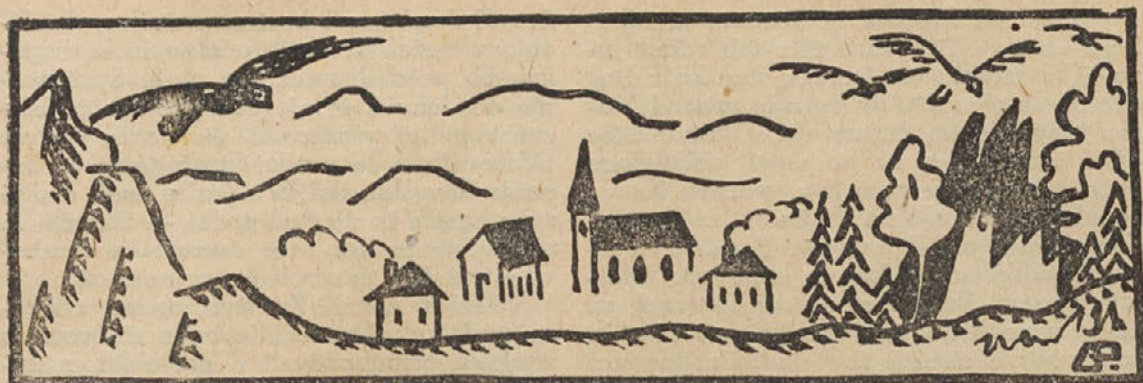
Urejuje: **Jernej Hafner**, Ljubljana, župnišče pri Sv. Petru.

Orlovske potrebščine

ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Obračajte se edino nanj. Začasno priporoča in razpošilja:

Zlata knjiga slovenskih Orlov, nevezana	K 10'—	Sprejemnica za člane (diplome)	K 6'—
Vsak Orel jo mora docela poznati in se po njej ravnati.		Partiture za klavir orlovske him- ne, prostih vaj, vaditeljskih, za naraščaj itd. po K 5'— in	„ 10'—
Mladinske in telovadne igre	„ 10'—	Trakovi z napisi za surke, vsak	„ 4'—
Za slehernega načelnika ne- obhodno potreben učni pri- pomoček v telovadnici, zlasti še za one, ki vodijo naraščaj.		Tekmovalne vaje za Maribor	„ 12'—
Priporoča se tudi vsem šol- skim vodstvom.		Orlovske čepice (štev. 54—58)	„ 70'—
Mladeniška telovadna organiza- cija	„ 2'—	Majce	„ 77'—
To je sicer star pravilnik Or- lovske zveze, a še vedno upo- raben, posebno za ustanavlja- nje novih odsekov.		Deke za konje, komad	„ 150'—
		Mariborski znaki, komad	„ 2'—
		Trobke za načelnike s trakom	„ 80'—
		Trobke za načelnice s trakom	„ 70'—
		Ajmo mi Sokoli	„ 6'—
		Orlovski koledarček	„ 10'—

☛ Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej. ☚

Domovini in njenim.

Govoril ob priliki devetdnevnice za blagor domovine bogoslovec Kristjan Napret.

Narod, ki mu pripadamo z vezjo domače zemlje, krvi in ljubezni, naš slovenski narod je doživel težke čase. Njegova bodočnost je revna in temna. — Ne bo odveč, ako pogledamo v sveto pismo, da se iz tipičnih zgledov Izraela priučimo, kako se more naša lastna usoda razvijati v dobrem in slabem.

Izrael je odšel pod vodstvom svojega, od Boga poslanega, s skoro nadčloveško veličino obdarjenega voditelja in zapovedovalca Mozesa iz hlapčevanja egiptovskega, da si poišče obljubljeni domovino. Po čudežih izhoda je ljudstvo mislilo, da bo zdaj treba le še urnega prehoda čez Sinajski polotok in nato bodo zagledali v kratkem livade Jordanove kot prvi blesteči pozdrav Kanaan. Toda prišlo je drugače! Kajti božja pota so tako visoko nad potjo, po kateri stopicajo upi človeški, kot je nebo visoko nad zemljo.

Čez vroč puščavni pesek je hodil sprevod Izraelov. Podnevi je žarela puščava v vročini, ponoči jo je stresal mrz in mrzlični strah. Življenje potujočega ljudstva je potekalo v mučnih dneh lakote, prenašali so žejo, gledali hirajoče otroke, poslušali hrupavo rjojenje trpeče živine. Prestrašene čete Beduinov so ljudstvu komaj pustile kak miren oddih v vednih bojih. Bil je čas neznanih muk v prostrani pustinji.

Videlo je ljudstvo roko Gospodovo in čutilo Njegovo pomoč. Toda v nočeh, ko ni legel spanec na šotore, so zrl na žareče zvezde; tedaj je pričel svetlikati mrzlični pogled. Pa so gledali sanjači nazaj v preteklost. »Čeprav je bila hlapčevska, služba v Egiptu, pa smo vendar imeli mesa in vina. Naj smo bili sužnji, po katerih je švigal bič, pa smo se vendarle mogli na skrivaj in na tihem priplaziti k slovesno-

stim Egipčanov in skriti v temnih sencah smo prisluškovali ljubkim popevkam faraonovih žen in zvokom njihovih harf. Kako je bila ta davna preteklost vse drugačna, kot ta bedna sedanost, v kateri oklepata enoličnost in melanholija železne obroče okrog čelal!»

Tedaj pošlje Mozes, da bi dvignil upadli pogum ljudstva, oglednike v zaželjeno deželo obljub. Ko so se vrnili, so govorili čudovite stvari o obljubljeni deželi. Mleko in med se cedi po njej, grozdi so obilni kot slive, rožni vrtovi dehte. Toda sovražni rodovi zapirajo pot v Kanaan in močne trdnjave bodo zahtevale vročih bojov in rdeče krvi.

Ako bi bil Izrael narod junakov, bi moral vse storiti, da si pridobi deželo hrepenenja. Sovraga za sovragom bi poteptal, trdnjavo za trdnjavo bi napadel in raje videl Jordanove valove krvave, kot pa bi Kanaan ostal nepremagan, neizbojevan.

Toda Izrael se je bil v Egiptu pomehkužil. Pod žvižganjem gosposkih bičev je pozabil na pogum in močno samozavest. Preveč je imel veselja nad lonci mesa, kakor da bi si hotel s krvjo odkupiti srečnejšo bodočnost. In tako si je ljudstvo, zapeljano od hujskačev, želelo nazaj, namesto naprej. »Kaj nam mar Jordan, mejna reka obljubljene dežele, ako se ob Nilu počutimo lagodno; kaj nam mar tlaka, ki nam jo je nalagal Egipt, da se le smemo nasititi iz rok egiptovskih, namesto da se tu ubijamo z neusmiljenim peskom, stradamo, nastopamo z mečem v roki sovražnim rodovom nasproti. Kaj nam mar, čigavo službo opravljamo, da smo le plačani. Jahve je trd Bog, vedno zahteva, zahteva jeklene moči. Zlato tele, ki smo ga molili v Egiptu, je iz meče tvarine.«

Toda, za Mozesa in Jozeta ni nika-kega »nazaj«. Niti misli ni v teh edinih junakih v Izraelu na »nazaj«, ker hoče Bog očetov »na pre j«! In tako je oznanil Mozes hlapčevskim dušam voljo Jahve: »Ne eden izmed vas ne bo videl obljubljenе dežele. Vsi boste pomrli v puščavi. Nov, jeklen rod mora vstati, ki bo vreden velikih obljub svojega Boga.«

Zgodilo se je, kar je napovedal ljudstvu Mozes. Vsi, ki so se ozirali nazaj, so našli svoje grobove v pesku puščave, in šele nov, v strašni šoli pustinje dorastel rod je smel zavzeti deželo obljub. Šele v lakoti in žeji, pomanjkanju in bojih veliki so se naučili zastavljati svoje korenine ne več v materialna uživanja preteklosti, ampak v službo Jehova. In njim je dal Jahve obljubljeno deželo.

Tisočletja so minula odkar je blodil Izrael po puščavi, tisočletja so minula, odkar se je ukoreninil odraščajoč rod v Bogu, ki je govoril po njem tudi nam: »Jaz sem Gospod tvoj Bog — ne imej tujih bogov poleg sebe!«

Ali nismo tudi mi Slovenci izruvan rod? Ali nas ni iz valovitih, grmečih oblakov svetovne vojne in vseslošne revolucije z nebes segajoča pest iztrgala iz tal preteklosti? — Ali ni tudi na nas, da iščemo novih tal? Nove dežele obljub? ...

Nihče, ki se ozira nazaj s pogledom na zlatega teleta ali na lonce mesa ne bo prišel v deželo boljše bodočnosti.

Ko je minulo 40 let, je prišel čas, ko so pričeli spomini na egiptovsko sužnost bledeti. Ob taboriščnih ognjih so pripovedovali stari, ki še niso legli v grob, mladim o egiptovskem moštu in vinu, pa o belem kruhu, o šumenju Nila, o bujno valovitem žitnem polju, ki ga je gnojila vsakoletna poplava božanskega Nila. In prisluškaajoč so poslušali mladi vse to, pa si niso mogli predstavljati teh pravljičnih, bajnih stvari, kot si gorjanski otrok ne ve predstavljati velikih mest.

Ta mladina Izraelova je vzrastla povsem drugače kot njihovi očetje. Ti dečki in mladeniči, ki so bili rojeni med Nilom in Jordanom, so poznali le roso in mano puščave, ki jo je dajalo nebo; poznali so le lakoto in stradanje, pomanjkanje, revščino. Vedeli so le za nebesne zvezde, ki so jim kazale pota, znali so za odsev Skrinje Zaveze, ki je oznanjevala pričujočnost božjo. Videli so tuintam plameneč upor ljudstva, pa obenem občutili trepet, ko je Mozes vsemočni v imenu Jahve poteptal upornike. Imeli so le en svetel cilj pred seboj: treba je deželo očetov pridobiti, pa

četudi Jordan rdi krvi sovražnikov, ki bivajo v deželi njihovih očetov in se napajajo ob potokih mleka in strdi. Spoštovanje do Jehova in njegove postave je bilo začrtano tej puščavski generaciji v srca. Odmevalo je še v njih dušah gromeče donenje Sinajskih dni in nič niso znali o plesu v Egiptu in njegovi godbi — ti dečki in mladeniči so kot »ver sacrum« v strahovito trdi šoli dozoreli v krasne može.

Živi na zemlji ljudstvo, bedno, stiskano ljudstvo, čigar očetje bodo sinovom in vnukom pripovedovali o preteklih, minulih dneh, ki jih ni več. Temu ljudstvu more le eno pomagati: ver sacrum — njegove mladine!

Mnogo mora biti tej mladini sen, ki ga ne razume, ako o njem pripovedujejo; sen — kar je nekdanj bilo; sen — lagodno življenje, sen — razkošnost, sen — razbrzdanost.

Spoštovanje avtoriteti, spoštovanje Bogu, spoštovanje pred ženo mora napolniti oči s solničnim sijem, ki priča o novi ljudski pomladi. Ena misel mora žareti kot binkoštnj plamen v dušah nosilcev bodočnosti: mi moramo deželo očetov napraviti srečnejšo kot je bila kdaj.

Živi na zemlji ljudstvo, bedno, stiskano ljudstvo. Toda, ako vzraste iz tega ljudstva boguvdana, v stiski in bedi skovana, v svetem ognju razžarjena, v najstrožji vzgoji in samozataji utrjena junaška mladina — tedaj gorje onemu, ki bi hotel zavirati njen polet z močjo in silo.

Tako stoji zapisano v enem najlepših poglavij starega zakona (v 2. poglavju preroka Izaija): »In v poslednjih časih bo utrjen hrib hiše Gospodove na vrhuncu gora in se bo vzdigoval čez oriče, in se bodo zgrinjali k Njemu vsi narodi... Tedaj bo sodil narode in bo svaril mnoga ljudstva; prekovali bodo svoje meče v pluge in svoje sulice v srpe. Ne bo narod vzdignil meča zoper narod in se ne bodo več urili za vojsko.« — Kdaj bo ta poslednji čas? Pač bodo še težki viharji divjali preko narodov zemlje, dokler so še zeleni in niso beli in dozoreli za dan žetve. Še se bodo kopičili oblaki nad njimi in še mnogo železne toče, ki se potaplja v gorko kri, bo padalo, dokler ne bo narod narodu svoj dolg »uničil iz svoje srede v duhu sodbe in v duhu ognja«. (Iz. 4, 4.)

V čem obstoji ta duh sodbe in ognja — ta očiščujoči duh, ki ga naše silno preskušano ljudstvo potrebuje, ko bo stalo pred obličjem večnega Boga? — V neusmiljenilastni presodbi! V spoznanju tega, kar nismo bili in bi morali

biti! V pogumu, v plamtečem ognju samovzgoje, ki naj se širi iz hiše v hišo, od vasi do vasi, iz mesta v mesto — dokler ne napoči veliki dan, največji vseh naših dni, ko bo celo naše ljudstvo v svetem ognju, spravnihih usten zapelo koral, ki bo donel kot čisti, velikonočni zvonovi: »Pred Bogom poklekni mo, pred Pravičnim se skloni mo!« Peli smo ga od srca, ko nas je opajalo narodno navdušenje. Toda to Božu pravičnemu ni bilo dosti. Ko bi mogli to pesem zopet zapeti kot notranje prenovljeno ljudstvo, zapeti iz srca polnega verskega navdušenja, tedaj bo prišel naš dan.

Kako daleč je še do tega? Koliko sinov slovenske zemlje bo moralo v grob, v tujino, izruvat i se iz lastne zemlje — ali pa se notranje prenoviti do srca in mozga. Koliko desetletij in koliko viharjev teh desetletij bo treba, da bomo belo žitno polje, dozorel vinograd?

Klical je nekda j prerok svojemu ljudstvu: »... in pričakoval sem od njih, da bi storili, kar je prav, pa glej, krivica; da bi delali pravico in glej, vpitje in nevera. Gorje vam, ki jutraj vstajate, da se pijančevanju vdajate in do večera popivate... Citre in godba, ples in vino so pri vaših gostijah; Gospodovega dela vam pa ni mar... zato bo moje ljudstvo zajeto, odpeljano, ker nima nič spoznanja. Njegovi vodniki bodo za lakoto mrli in njih množica bo za žejo poginjala; zato bo pekel odprl svoje brezno in neizmerno zazijal, da padejo vanj njegovi junaki in njegova množica, njegovi imenitni in častitljivi. Vnel se je srd Gospodov zoper njegovo ljudstvo; on stega svojo roko nad njim in ga udarja, da se gore stresajo in mrtvih trupla leže kot blato sredi ulic. Pa njegov srd še ne poneha, temveč njegova roka je še stegnjena!« (Iz. 5.)

Ali nismo doživeli sodbe Gospodove? Ali ne vemo, da ostane roka Gospodova stegnjena nad nami, dokler ne ustvarimo novega srca svojemu ljudstvu?

Govorica, ki jo je govoril Bog, dela, ki jih je On storil — ali niso dovolj glasna, razumljiva onemu, ki hoče razumeti? Na nas je zdaj, da postanemo hiša Izraelova,

napolnjena z duhom božjim. Naše ljudstvo ni še to. Izrael pomeni: bojevnik božji. Ko bomo to postali v slovenski domovini: bojevnik i božji, tedaj bo vzel Gospod revizijo sklenjenih pogodb sam v roke.

In ko bi se povsod na slovenski zemlji našel v verskih in izobraževalnih društvih, v kongregacijah, v zavodih, sirotišnicah, občinah — vsepovsod boguvdan voditelj, ki bi zbral krog sebe deset ali dvajset sobratov, pa jih trdno držal, jih znal navdušiti za večne ideale božje... in ko bi se desetkrat deset ljudi, ki so polni novega duha, združili v stotine in stotine v tisoče... in čete tisočerih bi se zvrstile v legije, katerih geslo bi bilo: Duh Gospodov in Njegova dela! — kdo na svetu bi nas mogel ukloniti?

Treba vodnikov! Stotnikov novega duha v ljudske šole, v kmetske hiše, v delavske kroge, v akademske vrste!

Nov rod išče Bog! Nov rod — čist in kremenit — ki se mu ne trese roka in mu ne omačuje noga. Nov rod išče Bog, trden kot gorski granit, neuklonljiv kot mladi hrast, bister kot voda studentev, čist kot v ognju razžarjeno zlato. Ljudi išče, ki bi mogli biti navdušeni brez pijače. Nov rod išče Bog, mladeničev išče, ki se ne dado v ničemer prekositi od tovarišev. Nov rod išče Gospod, delavcev apostolskega ognja, odkrite zvestobe, junštva mučencev, ki bodo storili vse za prenovitev spačenih potez na obličju svojega ljudstva.

Tovariši - Orli, prenovitelji nra vnosti! Na nas je zdaj, da se prikažemo srečajočemu kot oživljene sanje, kot jasni božji sen, utelešena božja misel!

Prenovitelji nra vnosti! Mi sami se moramo prenoviti, ako hočemo pomagati pri novi zgradbi bodočnosti naše.

Nov rod išče Gospod! — Ljudi, ki se ne boje usode apostolov in prerokov, prastare in vedno vnovič se ponavljajoče: Kleli nas bodo, pljuvali na nas, nas ubijali, ljudi, ki se vsega tega ne boje in smehljaje govore: »Kaj na tem?«

Kaj na tem, da le zastave božje plapolajo!...

Bog živi!

(Dr. Pregelj.)

Mrakovi so zemljo prekrili,
mrakovi plašijo duha,
struparji so se v svet razlili,
preroki krivi so zavpili —
in verni našel ni moža,
da svojo mu bolest potoži,
sočutnemu v srcé položi,
in ž njim močnejši stopi v dan,
resnici blizu, zmoti v stran.

O bratje! To je doba skušenj!
A kdor bo zvest, ne bode rušen!
A kdor bedi, bo trdno stal,
le kdor ni veren, je že pal.
Le slepim rastla bo sramota,
ko bo očitna zmot nagota,
ko solnce vzide v dan in zoro
in bo meglà razkrila goro,
s katere nam je Sveti vstal
potem, ko je bridkost prestal,
potem, ko je ubil hudiča
in vstal nesmrtnosti Vsepriča,
da spričo nje preroki krivi
obmolknejo besedi živi,
močče in če kolneč grozijo,
le bolj časte in bolj slavijo!

Mrakovi so zemljo prekrili
struparji so se v svet razlili — —

Naj se! Na gori luč gori,
struparjev z drav se ne boji.
In zdrave zrem vas, čvrste svoje,
ki čuvali oči ste svoje,
mladost srca, ljubezen vere
in vdanost duš in moč brez mere
in vsi mladi in sveži vsi
stojite, stražite v temi...
O stojte, strážite kreposti
vselepi, v cvetju Vsemladosti,
ki iz vekóv je ena bila
in z Golgate se v mrak je lila,
prekvasila ves stari čas,
presójila vsakter obraz
in razkropila mrak in dvom,
utemeljila Večni dom...

Bog živi, Kristova mladina,
rodila sad boš ti edina,
»Bog živi«, tvoj se klic glasi
in »Bog živi« je tvoja moč.
Bog živi, Kristova mladina,
rodila sad boš ti edina,
Bog živi, čuvaj tvojo rast!
Na slavo nam in sebi v čast!
Bog živi!

Patriotizem.

F. T.

Najlepša imena, kar jih premore jezik,
daje svoji domovini. »Beseda sladka domovina«,
»domovina mili kraj«, tako pojo naše pesmi.
Nekaj posebno veličastnega je položil Stvarnik v naša srca — ljubezen do ljudi istega jezika, istih običajev.

Kdor ni skusil tujine, ta ne zna ceniti domovine. Kako prijetno je človeku, ko ga zopet pripelje pot med domače, ko zasliši po dolgem času domačo govorico, zagleda domače kraje, obraze, domače vasi med drevjem in cerkve po holmih, ko mu zadoni zopet na uho domača pesem in domači zvon! Kdor ni skusil tega, ne umeje močnih akordov, ki jih poje pesem o domovinski ljubezni.

To pesem o patriotizmu so pa vzeli gotovi ljudje v lasten zakup, monopol, in jo izrabljajo kot strankarsko himno. Pri drugih gledajo samo izdajstvo in brezdominstvo. Ta očitke mečejo v oči zlasti vernim katolikom, češ, da se na slepo vda-jajo rimskemu papežu in s svojim katoli-

cizmom teptajo narodnost. Tudi na našo organizacijo so metali že ti lažipatriotje svoja polena, pa niso zadeli. Nespametno bi bilo dajati odgovor na te očitke, umestno pa je izreči par misli, ki naj vodijo katolika pri udejstvovanju njegovega patriotizma.

So ljudje in veliko jih je, ki umevajo patriotizem pod kričanjem in vpitjem: Živela domovina! Mislijo, da kažejo svojo ljubezen do domovine že s tem, da razobešajo zastave, pripenjajo narodne trakove, uvajajo različne narodne praznike in vpijejo ter pijejo pozno v noč na zdravje domovine!

To je patriotizem pompa! S tem ni domovini prav nič pomagano, izvzemši da se zapravlja v takih dneh in nočeh denar, glas, zdravje, ugled, morebiti tudi poštenje.

Pa spet pridejo ljudje s trditvijo: Mi smo patriotični! Zakaj? Ker jim nese, Službo imajo, včasih dobe še celo kakšno kolajno za to — ali vsaj v časopisih se

bere o »vnetih narodnjakih«. Tak patriotizem lahko imenujemo patriotizem želodca in žepa.

So pa še posebne vrste patrioti, ki iz ljubezni do domovine sovražijo vsakega, drugorodca. S tem se širi seveda samo sovrašтво, domovini pa ni s tem prav nič pomagano. To je patriotizem fanatizma, slepe strasti.

Take vrste domovinske ljubezni seveda katolik ne more imeti. Zanj velja osnovna zapoved krščanske ljubezni: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. Naš patriotizem je drugačen!

Kdor ljubi svojo domovino, ta ne bo zanjo samo govoril, ta ne bo navdušen samo ob narodnih praznikih, ampak bo delal zanjo tudi ob narodnih delavnikih, t. j. pri vsakdanjem delu. Najboljši patriot je tisti, ki dela za domovino z vestnim izpolnjevanjem stanovskih dolžnosti. Delavec in hlapec, ki zvesto opravljata svojo dolžnost, sta najbolj vestna patriota, čeprav ne obešata svojega patriotizma na veliki zvon. Ljudstvo, ki bo delavno, pridno, bo dalo domovini najlepše izpričevalo in največji ugled.

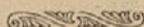
Toda za kristjana še ni dovolj delo. Vsak, kdor ima pravo ljubezen do domovine, bo skrbel, da ji ne bo delal škandalov z nemoralnim življenjem: pijančevanjem, kletvino, goljufijo in nečistovanjem. Kdor skrbi za poštenje med narodom, ta je pravi patriot.

Zgodovina kaže dovolj jasno, da so ravno v onih državah, kjer so zavrgli katoliško moralo iz šol in javnega življenja, najhujši revolucionarji, ki dan na dan preže z bombami na kronane glave, ali hujskajo stanove in sloje v bratomorni boj. Zato je nujno potrebno, da se ravno mladina vzgoji v strogo moralnem duhu, da nastane iz nje narod poštenjakov, ne pa narod propalic.

Poštenja pa ni brez vere. Vzemite ljudem Boga — konec bo vse morale. Lahko ubijaš, kradeš, nečistuješ, goljufaš, kar hočeš, saj če te prav ubijejo, s smrtjo se vse neha.

Zato je naša sveta dolžnost, da tudi kot patrioti zahtevamo, da ima vera vstop in odločilno besedo med narodi. Kdor bi torej hotel vero vreči iz šol, ta bi bil odkrit sovražnik naroda, njegov Iškarjot. Če bi pa slabi vodniki države nastopili z brezversko šolo in vzgojo, tedaj se morajo vsi verni strniti v eno črto, da to preprečijo. Kristusov nauk se namreč ne glasi: Dajte cesarju, kar cesar hoče, ampak: dajte cesarju, kar je cesarjevega. Kakor hitro razmere v državi nasprotujejo božjemu zakonu, velja klic Kristov: Boga je treba bolj slušati, kot ljudi.

Po teh načelih naj uravna veren katolik svoj patriotizem. Taka domovinska ljubezen mora imeti uspehe, mora koristiti domovini.

Nekaj opazk k zdravstvu.

Dr. Justin.

(Dalje.)

Alkoholizem, uživanje alkohola več, kakor je treba in za navadnega človeka koristno, ali po domače pijanstvo, je socialno zlo.

Alkoholik je revež, velik revež. Prvič zato, ker ne ve, da je bolan in se odločno upira, da bi ga kdo zdravil in se zanimal zanj, človeška družba pa trpi vsled njega. Zato je socialno upravičeno, da se cela družba, cel narod potegne za zdravljenje teh revežev. Invalidi, gluhonemi, slepci... se zavedajo da so reveži, želijo pomoči in prosijo za njo. Alkoholik ne ve, da je bolan, pa tudi odklanja zdravljenje. Kaj drugega torej hočemo, kakor da proti njegovi volji družba, organizacija, sploh vsa javnost zastavi svoje sile v svrhu odstranitve tega zla. V zadnjem času zlasti vsled vojne in po vojni, se je ta alkoholizem silno razpasel ne samo med moškimi, ampak

tudi med ženskami, da, celo med nedoraslo mladino. Vojaštvo in organizacije torej na plan, v boj zoper to bolezen, ker je to socialna potreba, spas naroda in domovine. Če se pa kaj dela proti volji koga, se ne sme dotičnemu dovoliti, da občuti pezo in težo, da ga ne odženemo že vnaprej od sebe. Zanimanje za to vprašanje mu moramo predvsem vzbuditi. In tu naj govori medicina.

Brez postranskih namenov naj govori znanost, tako naj pokaže stvar, kakršna je. Znano je, da je med današnjimi ljudmi silno veliko degeneriranih oseb, zamorjenih že v maternem telesu, zamorjenih v zgodnji mladosti. Na zunaj že pozna večše oko zdravnikovo degeneriranca. Prav zdravih, popolnih ljudi je le malo. S pametjo in upoštevanjem gotovih pravil se pa da rod izboljšati. Kako vpliva alkohol

na zdravega, kako na patološko (bolešno), degeneriranega človeka? Razni strupi naših apotek (morfij, Cocain itd.) delujejo, če jih uživamo, vsak po svoje. To je natančno preštudirano po poskusih na živih živalih in ljudeh. Vsak strup po svoje vpliva na gotove celice telesa, le alkohol vpliva na vse celice celega telesa. To je zelo važno dejstvo pri nezmernosti v uživanju alkohola. Zdravniško predpisana količina ti ne bo škodovala, škoduje le nezmernost. Vsak »preveč« v uživanju sploh škoduje, tako še posebno pri alkoholu. Pri zdravem, popolnem človeku bi se to še preneslo, toda pri večini degeneriranih pa je to naravnost usodepolno za človeško družbo in za rod.

Degenerirani ljudje hitreje občutijo vpliv alkohola na sebe in se ga težje, da včasih sila težko odvadajo. Zahtevajo ga tako silno, da jim je vse drugo postranska stvar, samo da dobijo svojo množino alkohola. Pri tem trpi njih ugled, ker ne pazijo nič več na svojo čast, zanemarjajo službo, so v pijanosti jako čudni itd. V pijanosti je v začetku vsak človek spolno razburjen, degeneriranec pa je naravnost nasilen, nedostojen, živalski (brutalen). Vsi, v pijanosti moža ali žene spočiti otroci, so že v materinem telesu degenerirani in bodo po porodu gotovo kot taki takoj spoznani. Alkohol namreč nekako razrahlja, uniči življensko moč spolnega semena, razvoj v materinem telesu je nesiguren, nepravilen, brez trdne podlage. Znamenja degeneriranosti prineso taki otroci seboj na svet. Taki degeneriranci, ako se nadaljujejo v svojih otrocih, polnijo svet z izpadki. Takih mož, takih žena otroci so posebno sprejemljivi za razne bolezni, prej kot zdravi zbolijo in — narava sama že skrbi, da jih izloči kot izmeček izmed človeške družbe, v zgodnji grob, jetnišnico ali norišnico.

Kdor želi res zdravih otrok, ta mora skrbeti za zdravje teh že predno se je oženil, s tem, da sebe obvlada, sebe drži v oblasti, ker sebe nadaljuje v otrocih svojih. Kdor se tega zaveda in se kljub temu vdaja alkoholizmu, socialno greši, greši zoper človeško družbo. Zato družba res s popolnim pravom lahko zahteva zdravljenja za alkoholike. Zdrav, pravilen, popoln človek ne potrebuje zdravila od strani antialkoholikov in se ne bo vdajal alkoholizmu, ker mu ne bo prijal. Bolesno izprijeni alkoholik se pa ozdravi le in edino s popolno abstinenco. In za nje je ta določena. Naj pa nikar ne misli kdo: E, jaz nisem degeneriran. Sam tega ne veš!

Vedi pa, da te zdravnik takoj lahko spozna. Drži se pa zase načela, da si že nekoliko degeneriran, če posebno težiš po alkoholu in ti je nemogoče živeti brez njega. To je sigurno (gotovo) znamenje. Za takega je že popolna abstinenca na mestu in edina rešitev zanj, in če dobi zdravo, krepko ženo, tudi za njegove potomce. Tako se namreč da polagoma izboljšati rod.

Posledice neizmernege popivanja pri zdravem človeku so različne. Rdeči nos, zabuhlost, želodčni katar, motenje prebave, povečanje in degeneriranje srca in jeter, katar črev, večni katar grla, in slednjič oškodovanje celega živčnega in žilnega sistema. Srce postane povečano, ker mora vedno vse te velike množine alkohola spraviti skozi sebe, žile okamenijo. Kap, mrtvoud lahko zadene alkoholika vsak trenotek, ako se okruši delec notranjosti kake okamenele žile in se s krvotokom zanese v možgane ali pljuča. Predvsem pa nesreča v otrocih! Vse to bi moralo biti nam resno svarilo pred alkoholizmom. Zlasti v dobi fantovstva, ko se fant razvija v moža, ko preživlja dobo pubertete (spolne dozorelosti), ono dobo, ki ves organizem tako korenito preobrazí. Alkohol moti, prehitava puberteto in zrahlja trdnost poznejše moške dobe. To so stvari, ki so za resne mladeniče nad vse vredne, da jih uvažujejo in upoštevajo.

Alkohol ubija, slabi moč volje. In kdo je bolj potreben energije (odločnosti moči volje) v boju za obstanek kot mladenič, ki je up naše bodočnosti. Ali pa naj morda nikar ne računamo z njim? Ne, mi zaupamo našim fantom in v znak zaupanja jim tudi naravnost smemo povedati, kakor je istina.

Z alkoholizmom tesno združeno je drugo vprašanje spolnosti, spolnih bolezni. Ko iz dečka nastaja fant, mož, živi v dobi pubertete. Spolnostno razpoloženje se v njem oglašá. Zunanost njegova se spreminja, dobiva brke, lase ob spolovilih, spolnost funkcionira, prve polucije (tok semena; v spanju se mu pojavijo. Nedočeno teženje po ženski družbi, sam ne ve zakaj, čemu, se porodi, četudi vse to z mladeniško trmoglavostjo in prevzetnostjo odganja od sebe. Zaveda se, da postaja resnejši. In tu je doba, ki odloči lahko značaj mladeniča za celo življenje. Ali bo melanholično sentimentalen (otžno sanjav), ali energično možki, to se takčas odloči. Pouka je sedaj mladenič najbolj potreben. Naj se ne da ugnati svoji sentimentalnosti, krepko in energično naj

ne ubija spolnosti, pač pa naj gre s to dano energijo, ki leži v spolnosti, na delo, na težavno in vztrajno delo. V tej dobi je fant včasih silno razposajen in živ. To je vedno dobro znamenje. Ne ubijati tega razpoloženja, toda porabiti ga za to, da s to energijo dovrši delo v delavnici, v šoli, da kljubuje trmoglavu težavi pri učenju in delu: Hočem — moram, to naj mu bo vodilo pri dobrem delu. K temu ga njegova narava v dobi pubertete kar sama navaja in vsaka druga poteza je napačna, v kolikor je združena z ubijanjem ali pa siljenjem spolnosti. Poplemenitenje svoje sile, to je vzgojno načelo pubertetne dobe. Saj se pa tudi težko utruji fant te dobe, ne s telesnim delom, ne s telovadbo ga ne uničiš — če ne pretiravaš seveda in če je že truden, se takoj spočije, tudi spanja tedaj le malo potrebuje. Vse drugače pa oni, ki se vdaja spolnosti, ki ljubi in sam

provzroča pogostne polucije z alkoholom, z opolzkim branjem, z občevanjem s kvantarskimi ljudmi, s spolnim uživanjem. Energijo trosi v nič in zopet nič. Zaspan je, lenoben, brez vztrajnosti. Melanholija (otložno razpoloženje) se ga prijemlje. Dokazano je, da ni nezdravo, če človek živi zdržno, v spolnem oziru. Kar je spolnega semena pripravljenege v dimljah, vzbuja k polucijam in narava ima sama tu dve poti; ali s telesnim delom, gibanjem spravi ta »odveč« v kri da se resorbira (použije), kakor pravimo, in se porabi za delo, za energijo, ali pa ga, če ne delamo naporno, potem polucije ponočnih erekcij (napešnjaj v spanju) spolnih organov, izloči. Seveda je to tudi nekaka zguba, ker pri moških ni vedno potreba rednih polucij. Naslednji poskus naj to osvetli, kar se tiče vztrajnosti, energije dela. (Dalje.)

Deklamacija naraščajnikov,

ki so nastopili za člani na orlovski akademiji v Kranju dne 16. januarja 1921.

Ali ste jih videli —
hrabra prsa, jasna čela!
Kaj, da nova doba naša
je po njih zahrepenela?

Kaj, da narod moj in tvoj
živo hoče te mladine,
pod peruti orlovimi
upa v blagor domovine?

Ah, na bojne mislim dni...
V krvi stala je poljana
in pod meči, pod topovi,
v tla so mesta poteptana...

Ali kaj! Četudi v prah
strt nam kras je domovine;
bednejše in še strašnejše
src so naših razvaline.

Kdo bo utrdil src trdnjave,
kdo posvetil duš domove?
Krokarji, nesnage lačni
in temo ljubeče sove?

Kdo? — Poglej! Čez razvaline
Orel plava — kralj med ptiči;
k večnemu se dviga Solncu
in za njim še mi — Orličji.

Semkaj pridi, narod naš!
Pri Resnici nezrušljivi
slava tvoja je in sreča.
Bog Te čuvaj, Bog Te živi!

Sport.*

Kakor se je telovadba, ki jo goje naša telovadna društva, iz Nemčije razširila v druge dežele, tako se je v zadnjih deset-

letjih začel širiti sport iz Anglije malodane po vsem civiliziranem svetu. Ko smo v l. 1918. postali svoboden, državni narod,

* Sport je angleška beseda; prvotno pomeni: igra, zabava, zabava na prostem, pod milim nebom. V prenešenem pomenu, kakor jo mi rabimo, pa znači sport celo vrsto telesnih vaj posameznikov ali skupin, ki so več ali manj zabavne ali igralne, in se izvajajo brez orodja, z orodjem, s stroji ali tudi z živalmi, kakor: igre na prostem,

nogomet (foot-ball), lahkoatletične vaje (hoja, tekani, skakanje, metanje in suvanje kamna, kroglice, diska, kladiva, kopja, skok s palico), plavanje, jahanje, turistika, lov, strelanje, veslanje, drsanje, žoganje, kolesarjenje, aviatika, motorska vožnja, rokoborba itd.

je oživila tudi pri nas želja, s sportnim gibanjem stopiti v krog svobodnih narodov, ki v sportnih tekmah merijo svojo telesno moč in spretnost. Sportne vaje, ki se vrše skoro izključno na svežem zraku, pod solncem, in stavijo visoke zahteve na telo in duha, na moč in spretnost, goje zavest skupnosti, zblizujejo in seznanjajo oddaljene narode, so gotovo zelo koristonosne, če se prav goje.

Pri mnogih narodih — tudi pri Francozih, Belgijcih i. dr., s katerimi smo se seznanili v mednarodni zvezi katoliških telovadcev — je s telovadbo ozko spojen tudi sport. Francoska katol. telovadna organizacija F. G. S. P. F. se naravnost imenuje Zveza telovadnih in sportnih društev v Franciji. V njej so združena ne le telovadna društva (ki pa večinoma goje poleg telovadbe tudi sport), ampak tudi zgolj sportna, zlasti nogometna in atletična društva. Na svojih mednarodnih tekmah bi se rada ta družba merila z nami tudi v raznih sportnih vajah. Nizozemci n. pr. bi radi že letos tekmovali z nami v nogometu! Drog in bradlja sta pri teh narodih bolj v kot postavljena in zarjavela, proste vaje prav preproste; zato pa žogo mečejo in suvajo brez nehanja.

Pri nas si Sportna zveza v Ljubljani na vso moč prizadeva razširiti sportno gibanje. Neprenehoma prireja igre, tekme, tečaje in izdaja svoj list s slikami vsak teden. Vojaška oblast, ki goji zlasti konjski sport, to gibanje podpira. Izdala je v zadnjem času knjigo o sportu, prireja pogosto konjske dirke in celo na praznik Sv. treh kraljev (pravoslavni božič) popoldne so dirkali vojaki v najhujšem galopu po Poljanski cesti. Tudi v nekaterih krajih na deželi so se osnovala sportna društva, ki pa tiče še v povojih. Celotno sportno gibanje pri nas se nahaja v stadiju prvega zelenja in brstenja, ki se hitro širi in spravlja stara telovadna društva v nekako zadrego.

Morda tudi našo O. Z.? Menim, da ne!

Naša O. Z. še nima svojega izgrajenelega telovadnega sestava. Širokodušna je, vzprejemljiva za vsako dobro misel. Ker je telovadno orodje (drog, bradlja, konj, koza itd.) danes silno drago — popolna oprema telovadnice bi stala nad 100.000 K, dobrih telovadnic malo, in se na deželi med kmečkim in delavskim ljudstvom orodna telovadba ne more razviti do višje stopnje, zato je mariborski tabor sprejel dalekosežne sklepe glede telovadnega načrta (glej spis: Orlovsko tehnično delo, v št. 11. in 12. »Mladosti« l. 1920, str. 178—181), zlasti resoluciji IV. in V.). Težja orodna

telovadba ni več obvezna za vse odseke in telovadce; goje naj jo le tam, kjer so ugodni pogoji zanjo in jo člani radi goje. Povsod pa morajo vaditi telovadci tudi lahkoatletične vaje in igre na prostem. Med telovadnimi panogami in vrstami širšega okvirja orlovskega tehničnega dela se našteva (točka 5., 6. in 7. na str. 180, št. 11., 12. »Mladosti« l. 1920.) tudi: lahka atletika, sport (žoga, nogomet, plavanje, veslanje, kolesarjenje, jahanje, drsanje, streljanje, visoka turistika, plezanje), mladinske igre (v telovadnici in na prostem, lovske, vojaške, skrivalne, plezalne, zalezovalne, plazenje, tek čez ovire, zasledovanje). Vse te vaje torej pripušča oziroma želi O. Z. da jih goje odseki ali posamezni člani, kjer in v kolikor morejo; seveda poleg vaj, ki jih O. Z. vsako leto predpisuje kot obvezne (minimalni okvir: teoretični pouk, osnovni gibi, redovne vaje in skupine, proste vaje, vsaj po eno vrsto vaj z in na orodju, enoglasno petje in trobentanje ter lahkoatletične vaje. (Glej IV. resolucijo na str. 181, v št. 10., 12. »Mladosti« l. 1920.). Tudi bo skrbel vaditeljski zbor, da bo čimprej izdal teoretični pouk in navodila, kako naj se goje razne vrste sporta; zlasti pri sestavi tehničnih tečajev se bo upoštevalo sport.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da O. Z. v polni meri upošteva moderno zahtevo po sportnih vajah, ker je njena pravila v tem oziru prav nič ne ovirajo, življenske razmere njenih članov jo pa že dolgo k uvedbi sportnih vaj naravnost silijo. Seveda se ne more misliti na rekordne uspehe, ki jih le zgolj sportu namenjena društva po večletnih vajah morejo doseči. Pač pa bodo gotovo tudi iz orlovskih vrst izšli posamezni tako izvežbani telkači, skakači, metalci krogle itd., da bodo v čast orlovskemu imenu mogli nastopati pri sportnih tekmah doma in v tujini. Tudi ne bo nikdar noben odsek mogel gojiti vseh sportnih in telovadnih vaj obenem, ker bi tega dela ne zmožel. V nobeni vaji ne bi napredoval, ker jih je preveč. Zato si bo vsak odsek privzel nekaj (po eno ali več) vaj iz lahke atletike in sporta, in sicer take vaje, kakršne bolj člane mikajo in za katere so v dotični okolici razmere bolj ugodne.

Ob vodah, ki zamrznejo, se lahko razvije drsanje; ob rekah in jezerih veslanje in plavanje; v gorah smučarjenje in sanjkanje; na murskem polju jahanje; ob lepih cestah kolesarjenje; koder nobena teh vaj ni mogoča, tam se bodo oprijeli ostalih sportov. Jeseničani, Bohinjci in Tržičani

n. pr. imajo ugodna tla za zimski sport in turistiko, Blejci za drsanje, plavanje in veslanje, Ljutomerčani za jahanje, Ljubljanci za kolesarjenje itd. Kroparji ne morejo tekati ker ni prostora; jahati, ker ni konj; veslati, plavati, drsati se, ker ni primerne vode; morali si bodo torej izbrati metanje in suvanje krogle, diska itd., skakanje, igre. V večjih odsekih se bodo lahko stvorili sportni klubi ali pododseki, ki bodo poleg skupnih telovadnih vaj imeli še svoje posebne sportne vaje. Tako nikjer ne bodo mogli tožiti, da ne vedo, kaj naj vadijo, ker nimajo orodja ali telovadnice. Naši nastopi bodo pestri, mnogolični po vsebini. Razvilo se bo živahno tekmovanje med sosednimi odseki in okrožji.

Ta razvoj se ne bo mogel dovršiti čez noč. Trajal bo več let, pet ali še več. Da pa se bo mogel uspešno vršiti in bo naši organizaciji v korist, bomo morali smotreno in stopnjema postopati. Prvo in glavno nalogo bo imel pri tem delu vaditeljski zbor O. Z. Zvezni vaditelji bodo morali proučevati posamezne panoge sporta. In ker nihče ne more v vseh mnogobrojnih sportnih vajah, ki bi se mogle vpeljati v naše odseke, postati strokovnjak, si morajo to delo razdeliti. Sami poučeni bodo začeli na sestankih, tečajih, s predavanji, spisi in knjižicami poučevati druge brate. Ti pa se ne bodo brezglavo oprijemali poljubnega sporta, ampak bodo poleg orlovske predpisane telovadbe in atletike začeli po navodilih O. Z. gojiti tisti sport, ki bo njihovim razmeram najboljše odgovorjal. Vadili ne bodo kar tjavendan, kakor

pastirji na paši, ampak po pravilih, sistematično, kakor pristojna discipliniranemu telovadcu. Ne bodo se pustili obvladati sportni strasti, niti se od nje zapeljati na napačna pota. Ostali bodo Orli, zvesti orlovskim načelom, svojemu Poslovniku in Vadniku, »Mladosti« in Zlati knjigi. Hvaležni bodo O. Z., ki jih modro vodi po modernih potih k večno lepim, vedno istim in resničnim ciljem krščanskega idealizma. Kadar bo čas zahteval in bo sport postal last mnogih odsekov ter bomo imeli zadostno število vaditeljev in spisov, se O. Z. ne bo branila postati tudi zveza telovadnih in sprotnih odsekov.

Večina sportov je takih, da vsak zase le enostransko vplivajo na telo in duha. Sport tudi rad posurovi, zlasti nogomet. Ne sme pa postati namen človeka enak namenu, ki ga gospodar določi n. pr. lovskemu psu ali jahalnemu konju. Človek ima tudi dušo in v telesnem oziru je prav, če zna tudi lepo korakati in ne samo brcati in skakati; če ima tudi roke in pleča močna, ne le noge; ako združuje z urnostjo tudi moč itd. Cilj telesne vzgoje ne sme biti: enostransko, ampak po možnosti vsestransko razvit, izvežban in utrjen človek. Zato bomo ostali vedno tudi pri redovnih in prostih vajah, pri orodni telovadbi itd., kar vadimo doslej. Kot verni katoličani, ki združujejo z minljivim telesom v svoji osebi tudi neumrjočo dušo, ki je podoba božja, bomo pa vztrajno skrbeli tudi za duševno izobrazbo in vzgojo, za gibčnost duha in moč značaja.

I. H.

Sbornik Orla československého. 1920. Svazek III.

Vydává Ustřední Techn. Sbor Orla československého. Brno, Nová ulice číslo 8. Obsega 92 strani. — Vsebuje: Tehnične članke (str. 1.—48.), sestavo vaj za zimo 1920/21 (str. 48.—60.), vaje vaje vzhodno-češke župe za l. 1921 (str. 61.—88.), Vestnik osrednjega tehničnega zbora čs. Orla (88.—90. str.). — Bratska čs. Orlovska Zveza si je izbrala srečen način, da vsako leto izda v posebni knjigi nove vaje (brez slik), potrebam odgovarjajočę spise o telovadbi in splošno zanimive vesti o telovadnem gibanju doma in drugod. Mogočni razvoj naše O. Z. bo kmalu zahteval, da se bomo tudi mi morali poslužiti tega sredstva. — 1. spis (Nekoliko pripomb k tehničnemu delu v naših jednotah) sicer ne spada na uvodno mesto, a prav primerno

opozarja na nekatere pomanjkljivosti in nepravilnosti v načrtu in izvajanju tehničnega dela v društvih čs. Orla, prav kakršne opazamo tudi v naših odsekih. Tako n. pr. zanemarjanje redovnih in prostih vaj; pomanjkljivosti v metodiki, enostranost in pretiranost pri orodni telovadbi, stopnjevanje v učenju, treniranje koraka, vzgoja naraščaja. — 2. članek (Teorija telovadbe in mi) poudarja nujno potrebo po teoretičnem študiju načelnikov in vaditeljev, Orlov in Orlic, po samolastnem sestavu in nazivoslovju. Velja v polni meri tudi za naše razmere! Naš Vadnik in delo vaditeljskega zbora po mariborskem taboru pomenita za nas dobršen korak naprej v tem oziru. — 3. spis (Telesne vaje in njihov pomen) pod ozirom na starove-

ško telovadbo pokazuje, kakšnega pomena so razne panoge in vrste vaj za zdravje in moč telesa, za naraščaj, za ženo; opozarja na higieno, na škodljivost alkohola in na različne cilje raznih telovadnih organizacij. V stisnjeni obliki pove mnogo, ni pa izčrpen. — 4. spis: Kako moramo postopati pri sestavljanju vaj. — Kratko, prekratko in preveč diletantsko, opisuje, kako naj postopa telovadec, ki hoče sestaviti nove vaje. Kdor ni že izvežban skladatelj vaj, se pač iz tega spisa ne bo naučil, zlasti ne simboličnega skladanja. Vendar zelo nazorno opisuje skladateljevo postopanje. — V 5. spisu (O prostih vajah) so razložena mnogoteri pravila, ki urejajo pravilno izvajanje osnovnih gibov, postopanje pri učenju gibov, precej natančno (a glede izpada naprej in v stran po mojem naziranju nepravilno) so opisani izpadi in njihova vaja, potem razni položaji rok in nog, pa tudi časovna mera in enotnost v izvajanju prostih vaj čete. Izvzemši že omenjena izpada, višino zanoženja (20 cm je preveč, ker se sicer križ nelep ulekne) in zahtevno, naj se manjši telovadci napenjajo, da dosežejo odnose položajev udov večjih, vse mnogoštevilne nasvete in določbe odobravam, kar jih vsebuje ta potrební spis. — »O naših javnih telovadbah in prireditvah« piše naš znanec iz Maribora Frant. Svoboda tehten članek, v katerem podaja na podlagi skušnje iz minulega leta dragocena navodila za bodoče leto. Kakor naši, se bore tudi čs. prireditelji telovadskih nastopov in slavnosti s težkočami neskušenega začetnika. Zato zahteva br. Svoboda natančen načrt in delitev dela ter kontrolo predpriprav, dobro informacijo in nadzorovanje godbe, primeren prostor, pravilno urejen sprevod, organizacijo rediteljstva, red po končanem sporedu; predpisuje, da mora določena oseba imeti glavno, prvo besedo, polnomoč in odgovornost ter se ne mešajo drugi načelniki in predsedniki v njen posel; opozarja na napake pri dohodu — zlasti zavoji in pri orodju — in na prepogoste veleteče, pomanjkanje discipline in zanikrnosti v obleki. — Drugi naš znanec, br. Matoušek, uči: Kakšen naj bo vaditelj šolskega naraščaja? a premalo izčrpano in v podrobnostih. — Nadaljnji članek opisuje: Plavanje, sankanje in drsanje, v historičnem in fiziološkem oziru. — V članku: Naši telovadni tečajji — piše Matoušek o ureditvi tečajev z ozirom na II. slov. orl. tabor; zahteva tečaje v redu: za župe, za okrožja, nazadnje za jednote (odseke). — Kratek članek (z vzorcem) opisuje, kako se vodi statistika,

sledeči pa nastop in uravnavanje naraščaja (ker ne pove ničesar posebnega, bi lahko izostal; tudi ne odgovarja vsebina naslovu). — Izvršten je uvod v članek: Telovadni večeri na orodju, ki govori o napakah, ki jih delajo začetniki na orodju. Sledi po 10 vaj na drogu, bradlji, konju in mirnih krogih. Te vaje so pa veliko pretežke za začetnike, in vendar bi uvodnemu delu spisa odgovarjale le lahke, začetniškim močem primerne vaje. Saj je eden poglavitnih vzrokov škodljivega oprijemanja pretežkih vaj predvsem ravno nevednost, kakšne vaje so primerne za začetnike! Ako želimo ta nedostatek odpraviti, moramo torej podajati začetnikom primerno gradivo.

II. del Sbornika vsebuje nove sestave prostih vaj za člane, naraščaj, ritmične proste po narodnih pesmicah in vaje z batonom, narodne plesne in igre s punčkami (7).

Proste vaje za člane, v štiričetrtinskem taktu zdržno na 3 in 4, so k začudenju lahke in preproste. Vsebujejo ponajveč izpade in njihove prenose. Te vaje so dokaz, da postopa čs. O. S. pravilno, logično, ker zida od svodaj navzgor, prehaja od lažjega k težjemu. — Sledeči trije sestavi vaj z ročkami spominjajo na vaje Francozov v Mariboru oziroma na komerzu v Ljubljani; prav je, da se uvajajo tovrstne vaje, ki ob svoji preprostosti zahtevajo skrajno preciznost, od katere telovadci veliko profitirajo za proste vaje. Tudi je dobro spričevalo za O. S., da se ne pomišlja posnemati, kar opazi dobrega kjerkoli. — Dva sestava vaj s palico za naraščaj sta skoraj pretežka v nekaterih gibih, ne posebno lepa, mnogo težja kakor članske vaje. — Proste vaje z robci za gjenke so preproste lepe, zelo primerne (oprijele so se jih naše gjenke); enako trije ritmični sestavi. — Proste vaje vzhodnočeške župe so precej težke; vsebujejo tudi par atletskih gibov (n. pr. druga članska); v poznanki na str. 71. pa vsebujejo v primeri s predpisi glede prednoženja na str. 24. protislovno določbo. — Osem otroških plesov po narodnih pesmicah (nadaljevanje II. I. Sbornika) je sestavljenih lepo, ne pretežko. Češke pesmice so sila primerne, krasne; mi takih nimamo. Pač pa bi taka rajanja zelo poživila telovadne ure deklic, ki imajo preveč omejeno vadbeno tvarino. Še primernejše so pa za deklice sledeče igre s punčkami. Svoje popevčice spremenjajo z igralnimi g'bi s punčko v roki, ki jo zdaj dvignejo, zdaj božajo, polože, se zavrtje z njo, ji solzice brišejo, jo poljubljajo itd.,

kakor da je živa, ta neločljiva prijateljica mladih deklic.

H koncu napoveduje Sbornik, da bodo tekmovalne vaje za II. slovanski orlovski tabor, ki bo v poletju 1922, kmalu določene. Prinese jih nov Sbornik. Za prvenstvo se bo tekmovalo na drogu, bradlji, konju na šir z ročaji, krogih, skok z zaletom čez kozo, skok na višino in v daljavo, proste vaje, hoja, tek, metanje kopja. Pri temi višjih in nižjih oddelkov odpadejo krogi in konj. — Tehnični zbor O. S. je imel 11 sej v l. 1920 (naš vadiateljski zbor 26). — Tehnični zbor naroča jednotam (odsekom), naj prirejajo telovadne akademije, a prej morajo predložiti svoji zvezi program in prositi za dovoljenje nastopa. — Katoliški čs. Sokoli v Ameriki so imeli poletni 1920 večji izlet (v South Omaha) s tekmo, katere so se udeležili tudi katol. Sokolice. — K tekmam F. G. S. P. F. I. 1921 v Strassbourgu je povabljen tudi čs. O. S., ki bo nastopil po deputaciji skupno z našo vrsto. — Uspeh mariborskih tekem oceňuje čs. vadiateljski zbor z: zadovoljiv. — V telovadnicah čs. Orla se dogajajo čisto

ponesrečenja, ker začetniki poskušajo pretežke vaje na orodju. — Že v l. 1921, se morajo izvesti tekme v vajah za tabor leta 1922. — Letos začne O. S. z izdajanjem tehničnih knjižic (orlovskih), tako n. pr. z razlago redovnih in prostih vaj.

Sbornik za l. 1920. je časten spomenik dela in pomeni korak naprej za čs. O. S. Tudi naši vadiatelji bodo z uspehom zjemali iz njega. J. Hafner.

Skupinske proste vaje za II. slovanski orlovski tabor v Brnu 1922. Za splošni nastop članov sestavil čand. iuris Ciril Mastik. — Neka izredno lepega so te vaje, ki naj bi jih izvajalo par tisoč Orlov, razdeljenih v dvojne skupine po pet telovadcev, ki pa se mestoma združijo v eno samo skupino. Od vseh telovadcev se zahteva mestoma ročna stoja na tleh in pa mnogo skupne vaje v vseh štirih sestavah, katerih vsaka obsega po 12, skupno torej 48 skupin (od teh jih je 10 sestavljenih iz vseh 10 telovadcev obeh skupin v eno). Razlago naj nadomeščajo zelo preproste skice telovadcev v raznih položajih. Ker bo treba dokaj mesece vaditi te vaje do predpisane popolnosti, naj si jih močnejši odseki tako naroče pri O. Z. Tekom leta 1921. bo na vadiateljskih tečajih treba razložiti in vaditi zlasti te vaje, ki bodo ena naj-
lepih točk naših nastopov.

Dopisi.

Pismo bratom, ki so se udeležili organizatoričnega tečaja 6. do 12. dec. 1920. Nekdo, ki se ni mogel udeležiti poslovnega sestanka bratov, ki so se bili udeležili organizatoričnega tečaja, jim je poslal sledeče pismo: »Bratje! Ker se žal ne morem osebno udeležiti Vašega poslovnega sestanka, Vas prosim, odidite vsak na svoj dom polni navdušenja, ter pridno sejte seme dobrih nauk, ki so ga tu zase ali v Vaša mlada srca! Bodite ponižni in smatrate se vedno samo za zveste služabnike resnice, ne zahtevajte ničesar zase, vse le za druge, za svoje ljudstvo! Vsi veliki možje ki so hoteli sebe še uveljaviti, so upropastili sebe in stvar, ki so jo začeli — nasprotno so pa celo slabili in neuki neizmerno storili za dobro stvar, ako so le pozabili sebe in služiti ideji. Vsak na po svoje pomaže, tudi brat v zadnjih vrstah bo svoje doprinesel h končni zmagi. Očiščite sami sebe, napredujte, stremite kvišku — tudi če bi kdo padel v najbolj globoko brezno, lubezen ga dvigne, lubezen ga popravi, ljubezen ga izbavi. Kdor pa ljubi, ta pozabi sebe in misli le na drugega; na Boga, na bližnjega, na našo mater zemljo. Glejte, to je ključ do naših uspehov! Na sviden e bratje, in spominjajte se mene!«

Naslovna slika »Mladosti« 1921. Prof. g. Porenta (št. Vid nad Ljubljano) je podaril O. Z. novo naslovno sliko in uvodno vinjeto za »Mladost« l. 1921. Naslovna slika, ki hoče z malo potezami v istem slogu podati kar največ življenja, gibanja in ideje (lastnosti mladosti) iz orlovskega udejstvovanja, e modern umotvor. Nad prostranim obzorjem (vodoravne črte, t. j. polje orlovskega dela, naše torišče) vzhaja solce (... k soncu, k svetlobi Orel hiti... k Božjemu solncu dvignimo krila... Himna Orlov). Zbor Orlov (vidijo se samo prvi trobentači, ki dramijo z mogočnim klicem rogov

nezavedne množice in naznanjajo nastop mladine k delu (telovadni krogi)... v trudu in znoju, polnem radosti, domu gradimo slavo in čast. H. O.) zavija za praporom O. Z. proti vetru (... burni viharji divje besne, Orel zre mirno...), za njim koraka o tisoči čez polje dela in boja k solncu. Po vsebini in obliki je ta slika izredno lepa, lahko umiliva. — Uvodna vinjeta ravnotako, le še bolj preprosto, malopotezno, predstavlja gorsko vasico sredi gora, hribov in gozdov. Cerkev obdaja o revne hišice, nad vasjo in celim zatišjem pa plovejo orli. Poteze, ki jih nudi ta sličica očesu, so tako redke, borne in okorne, da se pač nihče ne bo zanimal zanje. Vendar pa nam ob prvem pogledu zbude misli, katere hoče umetnik vzbuditi v onem, ki začne brati »Mladost« — in tako dosega vinjeta svoj namen. »Do zadnje gorske vasi«, je klical dr. Kiek, kadar je poudarjal, da mora ta ali ona koristna stvar (časopis, knjižica, organizacija...) postati last celega naroda. O. Z. hoče, da se Orel ustanavlja v vsakem, tudi najmanjšem kraju (Zlata knjiga, str. 25. t. 3.), da ne sili v tuino in brani domači kraj in domače poštenje (str. 101. t. 9.), da ohrani in brani vero svojih očetov (str. 91 t. 6.), deluje, utrjuje in ogreva ljudstva za vzore krščanskega mišljenja in življenja (str. 25. t. 2.). Orli naj dvigajo ljudstvo k vzorom: »z nebe višine Orla bo sila, krivdo in sužnost razbila vsekdar!« (H. O.)

Tečaji O. Z. v letošnji zimski sezoni. I. Organizatorični za odsekovne predsednike oziroma tajnike, od 6. do 12. dec. 1920; udeležencev: 39 bratov iz 31 odsekov (24 različnih okrožij). — II. Organizatorični za okrožne predsednike (namestnike) od 27. do 30. dec. 1920; udeležencev: 19 bratov iz 15 okrožij. — III. Organizatorični za predsednike dijaških odsekov v času od 27. do 30. dec. 1920;

udeležencev: 11 bratov iz 7 odsekov dijaškega okrožja. — IV. Organizatorični za odsekove predsednike oziroma tajnike v času od 17. do 22. jan. 1921; udeležencev: 20 bratov iz 19 odsekov (13 različnih okrožij).

Hospic O. Z. Dne 17. jan. 1921 je bil slovesno odprt hospic (gostišče) O. Z. v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsi smo vedeli, kako nujno potreben je, a na resnično udeležitev nismo upali v tako hitrem času, tem manj v teh razmerah.

Težka je bila pot, pot prošelj, trkanja na dobra srca, na katera se itak vedno in vedno obračamo; težka je bila pot, a uspeh je lep, vreden truda. Slovesni otvoritvi je med udeleženci organ. tečaja in drugimi gosti-dobrotniki prisostvoval tudi naš največji prijatelj ljubljanski škof dr. Anton B. Jeglič, ki je iznova pokazal, kako veliko zida na našo organizacijo in nas v prisrčnem govoru iznova navdušil za delo.

Po deklamaciji »Orli kraljevi« je predsednik O. Z. br. Josip Pirc v uvodnem govoru razložil razvoj misli na stalen hospic, njegov pomen in ureditev. Po navdušenih besedah mrg. V. Steska, zastopnika S. K. S. Z. in zahvalil br. Troha v imenu tečajnikov, so se vsi udeleženci podpisali na spominsko polo, ki bo pozna priča prijateljev in dobrotnikov orlovstva.

Skromen je naš novi dom, a ljubeč, zadovoljiv, saj ga je zgradila ljubezen do naše organizacije, ljubezen do vsakega izmed nas posebej. Stalno bo na razpolago 6 prenočišč, ob priliki tečajev do 30, po potrebi tudi več.

Poročil je načelnik Orla — Jesenice br. Janko Šranc Orlico s. Anico Bizjak z Jesenic, vaditelj in učitelj telovadbe na Jesenicah, br. France Klinar pa Orlico s. Jono Černe. — Vsi še zvesto vztrajajo pri orlovskem delu. Bog jih živi!

Trobentači!

Mnogo smo lansko leto nastopali, a dobrih trobentaških zborov nismo slišali nikjer. Pri mnogih odsekih je pomanjkanje rogov krivo, da niso mogli izvežbati lastnih trobentačev. Odsekom pa, ki imajo dobre rogove in dobre trobentače — ne vem, kaj še manjka? Bratje! Letos bomo na delnih Zvezinih tekmah tudi mi tekmovali. (Trobentaški tekmovalni načrt dobite pravočasno.) Tudi dnevno trobentaško va'o bomo imeli v Ljubljani. K tej vaji pošljete odseki le najboljše trobentače, ki bodo potem doma vežbali zbere za tekmo in nastope. Va'a se bo vršila 19. in 20. marca. Torej še dosti časa za vse, ki se čutijo sposobne samostojno voditi trob. zbor. Na to vajo se pripravljajte že sedaj. (»Mladost« l. 1920, št. 2. in 3. ter št. 6., prinaša tozadevna članka, ki ju preglejte in uporabite za predvajo.) Ne čakajte, da bo prišel kdo, ki vas bo naučil trobiti. (Pri nekem ljubljanskem odseku imamo naraščajnika, ki ga ni nikdar nihče učil, a vendar trobi naše in vojaške koračnice iz vrstno.) Samo volje in veselja je treba. Na nekem izletu na Dolenjskem sem videl toliko rogov, da je bilo čudo, od kod so se vzeli? Človek bi mislil: »Jerih naj se skrije.« Ko sem sestavljal trob. zbere, sem z veliko težavo zbral osem trobentačev. Vsi drugi so rogove samo »zračili«. In zopet sem na raznih trobent. vajah videl dosti dobrih rogov in sposobnih bratov. To so zlasti bratje vrhniškega, dorepolškega, trebanjskega, kamniškega in litijskega okrožja. Pazite, da boste na tekmah častno zastopali! Bog živi!

Pozdrav iz Amerike. Prisrčno pozdravlja vse Orle in Orlice, posebno najpridnejše in osebno znane, častni član O. Z. brat Anton Grdina iz Clevelanda v pismu na O. Z. Poslal je tudi 150 do-

larjev v roke br. predsedniku O. Z., da jih kot ameriški orlovski dar po svoji previdnosti razdeli med katoliške organizacije in nekaj invalidov. Tudi nekoliko velikih stenskih koledarjev je razveselilo obdarovance. Za ta velikodušni dar, s katerim se je storilo več dobih del in je z njim pridobila O. Z. na ugledu, naj Bog povrne dobrotniku. Bratje, tu in onstran morja, pomnite dobrotnika in posnemajte ga po svojih močeh!

Kako se brigamo za brate v vojaški službi? Dobro delujoči odseki jim pošiljajo »Mladost«, nove vaje in knjižice O. Z., v pismih (vsaj enkrat na mesec) pa jim sporočijo o stanju in delovanju domačega odseka, o orlovskih in drugih novicah.

Paberki iz čl. Orla I. V., št. 12. V vseh čl. pokrajinah se stalno širi orlovsko gibanje, dasi celovladni organi svobodomiselnosti in sokolstvo podpirajo v šoli, kasarni, občini in državi, Orle pa kolikor morejo ovirajo. — Prvenstvo med težkimi atleti v dviganju bremen v Severni Ameriki je dosegel Čeh Anton Matýšek, član katoliškega Sokola v Baltimoru. Matýšek poziva prvake celega sveta k tekmovanju v prepričanju, da doseže v svoji stroki svetovno prvenstvo. — Čsl. orlovska zveza se je izpopolnila z ustanovitvijo »osrednjega prosvetnega zbora« (pod predsedstvom br. Pospichala), v katerem ima Slovaška in Češka svoje posebno zastopstvo. — Odseki čl. O. Z. posojajo svoji Zvezi po 100 K brezobrestno za 5 let. — V času 12. do 19. decembra 1920 so čl. komunisti na poziv in z denarjem iz Rusije izvedli poskus revolucije v Čehoslovaški. Središče tega poskusa je bilo Brno. Vse protiboljševiške stranke pa so se zedinile za skupen nastop proti revolucionarjem in rešile državo in narod nepredvidenih škod in nesreč. Čsl. O. Z. je te dni mobilizirala. V Brnu je 300 Orlov v vojaški opremi opravljalo varnostno službo, nad 2000 Orlov pa je bilo pripravljenih, da v slučaju potrebe takoj nastopijo. Kmetje iz okolice so branilcem reda in domovine dovažali živila. — Soc. dem. telovadci so izvečine postali komunisti. — Bogoslovni prof. dr. Rudinský je prinesel od ameriških Slovakov prvoboritelu Andreju Hlinki 400.000 čl. kron, da jih razdeli med katoliške organizacije. Slovaški »Orlo« je prejel od te vsote 75.000 K. — Orlovska podzveza za Češko v Pragi šteje 82 odsekov. Avtonomni kraljevogrski črni Orli (60 odsekov) vzdržujejo še vedno svojo lastno zvezo; vrše pa se pogajanja za združenje in je upanje, da bodo naši črni znanci iz Maribora leta 1922. v Brnu na II. slov. orlov. taboru že sivi, kakor vsi drugi Orli. — 17. okt. 1920 je orlov. odsek v Frydlantu slavnostno obhajal blagoslovljenje novega prapora, ki ga mu je podaril senator br. Kadlčák, pokrovitelj čl. orlovske ekspedicije v Maribor. — Čsl. orlov. odsek na Dunaju, X. je obhajal svojo 10 letnico z akademijo, govori in veselico. Naša O. Z. je lepo prospeva očemu odseku poslala brzoglavni pozdrav, slov. akademike pa je osebno zastopal br. Majcè. — V. letnik »Orla« obsega 188 strani. Priloženo ima kazalo in sliko dr. Kreka, ustanovnika Orla.

Zveza francoskih katoliških telovadcev (F. G. S. P. F.) je imela svoj občni zbor 8., 9. in 10. nov. 1920 v Parizu. Ta občni zbor je bil zopet velika manifestacija katoliške misli na Francoskem. Udeležilo se ga je veliko število zastopnikov v telovadnih organizacijah, zastopnikov katoliškega tiska itd. Sklepi, ki jih je storil in ki bodo gotovo zanimali tudi naše Orle, so sledeči:

Sport se je zadnje leto v francoskih katoliških telovadnih organizacijah nepričakovano lepo gojil. Vrste članov, ki goje sport, se vedno množe. Zveza opazuje ta razvoj z zadovoljstvom in se

trudi, da so vsi člani, ki se zanimajo za sport, dobro organizirani. Z drugimi sportnimi organizacijami želi ostati v prijateljskem stiku.

Nadalje je moral občni zbor določiti razmerje z drugo, novo organizacijo, ki je odkrito in zavedno katoliška, ki pa se je pričela razvijati vzporedno s telovadno in sportno organizacijo. To so »Francoski skauti«. Število skautov se na Francoskem vedno množi. Imajo že dve skautski organizaciji, katoliško in protestantovsko. Že rajniki pariški kardinal Amette se je trudil, da bi se stvorila iz katoliških telovadcev, sportnikov in skautov ena sama velika organizacija: Sportna zveza katoliške mladine. Skauti goje sicer tudi telovadbo in sport. To pa tvori le en del njihovega programa. Drugi del tvori prebivanje in gibanje v prostem zraku, tretji del pri katoliških skautih pa tvori lepo in zelo razvito versko življenje. Sklenilo se je, da se ti dve veliki katoliški organizaciji: telovadci in sportniki na eni, skauti na drugi strani, združijo, vendar tako, da ostane vsaka organizacija še nadalje avtonomna. Pravila za to skupno organizacijo je občni zbor že potrdil.

Tudi organizacija katoliških telovadkinj se je pričela lepo razvijati. Dasi je ženska organizacija samostojna, vendar so bili živahni stiki med obema organizacijama. Voditeljice telovadkinj so se redno obračale za nasvete na Zvezo, posamezni telovadni učitelji so vodili pri telovadkinjah telovadbo, javne nastope itd. Občni zbor je sklenil, da je njegova dolžnost, podpirati žensko telovadno organizacijo. Izvolila se je tudi posebna komisija iz članov predsedstva Zveze, dalje iz katoliških odgojiteljev in odgojiteljic, ki naj sestavijo načrt za gojitev telovadbe in sporta. Stavilo se je na občen zboru tudi mnogo nasvetov o ritmičnih pleših, o nogometu in o igrah z žogo, ki naj bi se gojili v ženski telovadni organizaciji.

Glede telovadbe so se napravili sklepi, kako olajšati in storiti enostavno delo vaditeljev in organizatorjev tekem, kako sestavljati tekmovalne vaje, da ne bodo društva, ki niso posebno množična, prikrajšana. Pri telovadbi naj se ne goji prvenstvo in individualizem, gleda naj se, da se vpliva vzgojno na kar največ članov. Organizacija ima namen: fizično vzgojo. Ta se dosega s sistematičnim delom, s premišljenostjo, previdnostjo in disciplino. Vsa pretiravanja, vsi ekscesi naj se opuste. Pred vsem pa naj imajo vaditelji vedno pred očmi, da je Zveza katoliška organizacija, ki mora svojim članom nuditi več, kot nudijo brezverske organizacije svojim članom.

Predsednik alzaške telovadne organizacije je poročal o predpripravah za mednarodno tekmo katoliških telovadcev leta 1921 v Strassbourgu. Kongres v Strassbourgu bo velikanska manifestacija. Pričakuje se nad 25.000 telovadcev. V Strassbourgu pričakujejo francoske, belgijske, švicarske, jugoslovanske, čehoslovaške telovadce, dalje telovadce iz Združenih držav, iz Kanade, Irske itd.

Veliko zanimanje je pokazal slednjič občni zbor za Zvezino glasilo »Les Jeunes«, ki mora postati res katoliški sportni list, ki bo prinašal članke o katoliških organizacijah, o higijeni, o teoriji telovadbe in sporta. Obenem mora natančno poročati o razvoju v katoliških telovadnih organizacijah. Biti mora vez med predsedstvom, pokrajinskimi zvezami in posameznimi društvi. To vse pa more vršiti le, če postane tednik. Zato bo list izhajal od 15. januarja 1921 dalje kot tednik na 10 do 20 straneh. Prinašati mora tudi slike. Dasi so stroški za tak list velikanski, se jih Zveza ne sme ustrašiti, če hoče imeti glasilo tako, da bo vsestransko služilo organizaciji.

Zborovanje delegatov alzaške katol. telov. zveze 27. in 28. nov. 1920. Kot uvod v bližnja pripravljajna dela za »narodne in mednarodne tekme« v Strassbourgu l. 1921. je zborovala alzaška Avant-Garde du Rhin (Predstraža ob Reni), ki je najprijednejši član francoske F. G. S. P. F., dne 27. in 28. nov. 1920 v Strassbourgu. Zastopanih je bilo 88 (od 109) odsekov po 207 zastopnikih. Zbralo se je pa več tisoč telovadcev in prijateljev njihove zveze; prišel je tudi škof, zastopnik vojaštva in mesta, odposlanec vodstva F. G. S. P. F., tajnik Thiboudaut (naš znanec iz Maribora), kot zastopnik predsednika dr. Michauxa. Zborovanje je vodil predsednik in organizator Alzačanov, markantna osebnost, v mednarodnih krogih znani in upoštevan g. Biecheler.

Po sv. maši v veličastni gotični stolnici, ki kraljuje nad Strassbourgom in okolico, so zborovali od pol desetih do štirih, s kratkim odmorom za obed. Po uvodnih pozdravih je g. Biecheler prečital pismo naše O. Z., v katerem je napovedala svojo udeležbo pri telovadskih slavnostih v Strassbourgu, kar je zbor z veseljem pozdravil.

Iz poročil predsedstva posnemamo sledeče zanimivosti: V alzaški zvezi Avant-Garde du Rhin je 109 delavnih telovadnih odsekov in 17 sportnih društev (od teh 15 nogometnih). 33 odsekov se nanovo oživlja, zlasti v sportnem oziru. Trobentaških in tamburaških zborov je 72, fanfarskih 12. Število članov je blizu 10.000, na list je naročenih 4500. V l. 1920. se je ustanovilo 7 odsekov, 20 odsekov je bilo sprejetih, 41 se jih je pa javilo za sprejem v zvezo. Zvezino prireditvev so imeli l. 1920. v Kolmaru, par sto jih je šlo v Metz. Zveza prireja tudi pripravljajne tečaje za vojaško službo. Zvezina blagajna ima 3697 frankov primanjljaja, ker zvezina članarina znaša le 1 frank na leto (od člana). Podpornike imenujejo častnim članom. Vseučiliški prof. dr. Kolb je predaval navzočim: o smernicah naše organizacije. Tabora v Strassbourgu se bo udeležilo (na podlagi prijav) 20 do 25.000 telovadcev. V kratkem bo izdan tehnični načrt (tekmovalni red). Zborovanje je v vseh ozirih uspelo in je bilo dokaz, da je prireditvev v Strassbourgu, ki bo največji dosedanjih telovadnih nastopov v Franciji, v pravih rokah. Častna zadeva naše in češkoslovaške O. Z. pa je kar najboljša priprava najsposobnejših telovadcev za te tekme, kamor moramo poslati močno, sposobno odposlanstvo.

V Strassbourgu bo narodna in mednarodna tekma in javni nastop v zvezi katoliških telovadnih organizacij združenih telovadcev v dneh 6., 7. in 8. avgusta 1921.

Katoliška prosvetna zveza v škofiji Strassbourg (Alzacija) izdaja svoj tednik, ki prinaša uvodoma po eno versko razpravo (o dogodkih cerkvenega leta, apologetično in pod.), sklepe in oglase vodstva zveze, poročila o delovanju zveze in zvezinih prireditvah, spise o društvenem življenju, v nadaljnjem pa prepušča sorazmeren kot v listu tajnikom posameznih odsekov zveze (izobraževalni, kinematografični, muzikalični, pevski, telovadski, gledališki, nogometni) in dopisom iz društev. Prinaša tudi poročila o delovanju nasprotnih zvez, kratke ocene iger, vestnik o umrlih članih. List stane 3 franke (pri skupnih naročilih le 2) na leto.

Zveza katoliških telovadcev v Švici. Ločitev duhov se je že skoraj v vseh deželah izvedla tudi na telovadskem polju. Povsod je prisililo nestrpno in žaljivo nastopanje svobodomiselnih članov nasproti vernim telovadcem, pa tudi nujna potreba, poleg telesnih vaj gojiti izobrazbo uma in volje na podlagi zdravih načel, voditelje katolikov, da so začeli snovati lastne telovadne organizacije, v

katerih združuje o mladino na verski podlagi k telovadbi, izobrazbi in vzgoji. Razen te načelne ločitve opazamo v zadnjem času tudi slojno ločitev; od organizacij, ki združuje pripadnike raznih slojev in stanov, odpada, o delavci in snujejo lastne socialistične ali komunistične organizacije na telovadskem ali sportnem polju.

Ta proces razkrajanja vsenarodnih telovadnih organizacij in nastajanje novih zvez pod ozirom versko-vzgojnih potreb ali slojnih interesov se vrši tudi v Švici. Katoliki in socialisti so si osnovali svoje lastne zveze, v katerih zbirajo somišelnike in sobojevnike. Vse zabavljane liberalnih svobodomislicev in buržoazijcev, ki so vodili in v svoje namene izrabljali vse narodne organizacije, nič ne pomagajo. Kakor so si češki socialisti osnovali svoje D. T. J. (delavske telovadske jednote), zavedni katoliki pa Orelski Svaz; kakor imamo mi Slovenci poleg Sokola tudi verskozavednega Orla in socialistično »Svobodo«, tako so si pomagali na svoje noče tudi drugod. — Pred dvema leti zasnovana zveza katol. telovadcev v Švici je imela 7. in 8. avg. 1920 v Baselu svoj prvi tabor. Odbor, ki ga je organiziral, je 12. nov. 1920 imel zaključno sejo in se je izjavil, da gleda z velikim zadovoljstvom na to slavnost nazaj, ker je v vseh ozirih uspela.

Dne 9. in 10. okt. 1920 je priredila ta zveza vadiateljski tečaj v Curihu, 25 telovadcev je zastopalo 12 telovadnih sekcij (odsekov) z dobrim uspehom. 27. nov. je predsedstvena seja ugotovila, da je v zvezi 29 odsekov katoliških društev, ki jim predseduje o skoraj izključno duhovniki — ponajveč kaplani — in da se priglaja o vedno novi odseki. Dočim je obsegala ob ustanovitvi zveza le 19 odsekov, je ta seja sprejela v zvezo dva nova odseka, pri čem 3 odsekov, ki prosijo za sprejem, z 11 odseki pa je v dogovoru glede vstopa v zvezo. Zveza ima svoj list (mesečnik s 6 strani besedila in 2 strani inseratov); do konca l. 1920. je izšlo 6 števil. V Strassbourg pošlje deputacijo. 12. dec. je imel zbor delegatov (odsekov, društev, škofijskih zastopnikov in zastopnikov glavne katol. prosvetne zveze) v Curihu posvetovanje. In dnevem redu so bila poleg poročil predsedstva in tehničnega načelstva tudi posvetovanja o vpeljavi poslovnika za javne prireditve in za izlete, o vstopu v mednarodno zvezo katoliških telovadcev, o stiku s katol. telov. zvezo v Nemčiji (Düsseldorf), o spremembi nogometnih odsekov v zvezo.

Mlada zveza se zdravo in lepo razvija. Bomo videli v Strassbourgu, kaj znajo Švicarji!

Pastirski list z dne 1. jan. 1921. Objavljen v ljubljanskem škofijskem listu št. 1. l. 1921., prinaša na str. 6. lepo priporočilo naše organizacije izpod peresa prevz. g. knezoškofa dr. A. B. Jegliča.

Potem, ko prevzvišeni nadpastir našteje mnogotere nevarnosti našega časa za vero in poštenje ter opisuje zmotne in zablode mnogih vernikov, priporoča razne verske organizacije, nazadnje pa tudi našo.

»Vse nas mora srčno veseliti orlovsko gibanje med našo mladino po mestih in po deželi. Kaj pa je »Orel«? Naj »Orel« sam govori! Orlovski koledarček za leto 1921. pravi sam o sebi to-le: (citira iz orlov. koledarčka str. 35. 36. odstavke iz Zlate knjige). Podal sem vam prekrasno sliko namena slovenskega Orla. Ali vam ni všeč? Kajne, dragi starši, veseli boste, ako vaši otroci pristopajo k temu plemenitemu društvu, da si združeni z brati ohranijo vero, pošteno življenje, čistost na duši in telesu, da z molitvijo in marljivostjo napredujejo v vsestranskem blažostanju, sebi v časno in večno korist, vam pa v presrečno blago veselje in pravo srečo.

Kar sem povedal o Orlu, naj velja tudi o Orlicah povsod, kjerkoli so se radi posebnih razmer morale vpeljati.«

Delajmo in živimo po orlovskih načelih, da bomo dokazali svetu, kako zaslužena je ta pohvala in priporočilo!

Slovenska Straža, naše narodno obrambno društvo v korist obmejnim Slovincem, ki smo je kot narodno zavedni Orli dolžni po moči podpirati, ima zopet v zalogi narodne kolke in lepe orlovske razglednice. Kolki se društvom prodajajo po 15 vin., sicer pa so po 20 vin. Razglednice so odstopijo odsekem po 50 vin., če se naroči vsaj 50 kosov. Na zabavnih prireditvah s šaljivo pošto naj se rabi o prevsem ravno te razglednice in naši narodni kolki!

Kako ne.

Naprej in navzgor meri naš polet. Mladi smo in luči hočemo in k solncu hitimo. A prav je tudi, če se obrnemo včasih nazaj in premerimo daljavo in globočino pod seboj, kajti če letamo prenizko, puščamo za sabo veliko temno senco, znamenje noči. In odtod potem, da jih je toliko, ki zmigavajo z rameni in govori o malodušno, ker se premalo učimo iz napak in zmot.

Poznam odsek, voljan za delo in željen napredka. Pa so hoteli igrati »Dimeža«. Predsednik jih je učil. Pa li mislite, da jih je učil, kako naj igra o? Ne! Kazal jim je, kako igra o in kaj že znajo in so šli. — Drugič so telovadili in se sprli. Šest jih je zapustilo dvorano in Orla. In kdo je bil najbolj vesel? Predsednik je vriskal in pel, drugi pa so žalostno povešali glave in peruti. Za vsemi pa se vleče temna senca.

Ne tako, ne tako!

A. K.

IV. tehnični tečaj Orliške zveze za načelnice krožkov se je vršil v času od 27. do 30. decembra 1920, v Ljubljani, v Lichtenthurnovem zavodu, za kranjske krožke, za štajerske krožke pa v Mariboru, v samostanu šolskih sester. Zastopanih je bilo na prvem 23 krožkov s 30 udeleženkami, na drugem pa 22 krožkov s 33 udeleženkami. Tehnični tečaj v Ljubljani je obsegal teoretični in praktični pouk. Vadile so se vaje za članice in za gojenke ter vaje s kosami in grabljami. Tečaj je vodila s. Greta Papov, načelnica s. Fani Černič in br. dr. Ivo Pirc. Udeleženkam se je nudil tudi kratek pouk o poslovanju orliških krožkov, o ženskem tel. sestavu (br. dr. Ivo Pirc), nadalje petje in gospodinstvo (s. Milka Zupančičeva). — Tečaj v Mariboru so vodile s. Štefka Komatar in s. Slavka Zupančič, načelnica mariborskega krožka Olga Rojc in častita sestra Serafina. Predavali so: br. prof. Cepuder, s. Serafina in dr. Kovačič. Ob zaključku tečaja v Ljubljani se je vršila preskušnja udeleženk. Na predvečer zaključka tečaja v Ljubljani se je vršil družabni večer na čast udeleženkam tečaja v Rokodelskem domu. V Mariboru se je vršila ob zaključku tečaja lepo uspela tel. akademija.

I. tečaj Orliške zveze v Zagrebu. Po mariborskem taboru se je močno razvila orliška organizacija po Hrvatskem. Ustanovljenih je bilo že 10 krožkov, kateri so pristopili k Orliški zvezi v Ljubljani. Na splošno željo krožkov se je vršil v času od 4. do 8. januarja 1921 l. vadiateljski tečaj v Zagrebu. Tečaj sta vodili načelnica s. Fani Černič in s. Greta Papov, v pomoč sta bili voditeljicam tečaja tudi zagrebska načelnica s. M. Lotterio in s. Bedeković. Udeleženk je bilo 24, izvečine dijakinje.

Okrožni občni zbor v Mariboru dne 16. jan. je nudil lepo sliko mladega gibanja in vrenja. Zborovanje je vzorno vodil br. okrožni predsednik B. Poročila odsekov so pokazala, da imajo povsod mnogo dobre volje, a še premalo sredstev za

uspešno delo. Toda, kjer je močna volja, tam se prej ali slej najde tudi pot naprej in navzgor.

Vsled prevelike obsežnosti je okrožje na predlog O. Z. likvidiralo in prepustilo nadaljnje delo trem okrožjem (Sv. Lenart, Maribor, Pohorje), ki pa bodo imela še dalje en skupni vaditeljski zbor. Ta ima nalogo pomoči novim okrožnim vadit. zborom do samostojnosti, v dneh 29. I. do 2. II. pa priredi za vsa tri okrožja vaditeljski tečaj v Mariboru, ki naj se zaključi z akademijo marib. odseka. Likvidacija velikega okrožja se je gladko izvršila. Po dovršenem dnevnem redu je poročal navzočim zastopnikom odsekov zastopnik O. Z.: o delu v predsedstvu in načelstvu O. Z., o »Mladosti«, o tečajih, o delovanju odsekov v predsedstvu O. Z., o orlovskih praporih, o naraščanju in pozival brate, da naj goje v odsekih pravega orlovskega duha, duha dela in boja za orlovske vzore, ne pa plitvega veseljaštv.

Občnemu zboru je sledil 1. občni zbor mariborskega novega okrožja, temu pa seja skupnega vaditeljskega zbora.

Okrožni tečaj v Vel. Laščah se je vršil dne 2. jan. Udeležila se ga nista odseka Ribnica in Dobropolje. Tečaj se je končal s fantovskim večerom, za domači odsek pa se je nadaljeval še naslednji dan dopoldne. Poživil je orlovsko misel v krajih, kjer pogrešamo še dosti odsekov.

Orlovska akademija v Školji Loki dne 8. decembra 1920. Akademija je dobro uspela. Po kratkem govoru je bila deklamacija, nato je sledila telovadba. Nastopil je naraščaj dobro. Vse vaje pa niso bile pravilno naučene. — Gojenke so delale vaje s svečkami, ki so jih še precej dobro izvajale, dasiravno so nekateri poskoki precej težki. — Gojenke (večje) so delale najlepše. Vadile so z okrašenimi palicami nekatere skupinske vaje. Opustil bi se pa lahko tek. — Članske vaje niso šle dobro. Vsaka vaja ima še nekaj pogrješkov. — Članice so delale dobro. — Vsak oddelek je nastopil z rajalnim prihodom in odhodom, kar se odobrava. Opozoriti bi bilo, da se mora korakati bolj živo in da je treba paziti tudi na odmor. Dolžnost vaditeljev in vaditeljic je, da se drže predpisanih povelj. Obleka za naraščaj naj bo enotna. Člani so imeli usnjate pasove, ki so jim viseli ob strani; boljše bi bilo brez pasov. — Skupine so bile dobro izvedene. Odpravit se pa morajo razgovori med vajo. Vaditeljske so morale zelo dobro, samo včasih ni bilo kritja. — Simbolične so šle dobro. Želeti bi bilo, da se vrsta pri odhodu ne ustavlja z namenom, kot se je tu.

P. I.

Poročilo Orla na Ježici o delovanju v poslovnem letu 1919/20.

Ob koncu poslovnega leta 1919/20 šteje odsek 39 rednih članov, od 40—50 naraščajnikov in 2 podporni članici. Tekom leta je izstopilo, oziroma bilo črtanih vsled neizpolnjevanja odsekovih dolžnosti 13 članov, izselili so se trije bratje, štirje se nahajajo pri vojaki. Nemila smrt nam je utrgala enega najboljših v najlepši življenjski dobi, prebлагаga podpredsednika Novelli Ivana. (Glej letošnjo »Mladost« št. 1.) — Med poslovnim letom sta se vršila dva izredna občna zbora, odborovih sej pa je bilo 17. — Fantovskih večerov je bilo 24, povprečni obisk 27 članov, uspeh nezadovoljiv. — Med odsekove poslovne knjige se je na novo uvedel vložnik in odpravni zapisnik ter kronika. Odsek je bil naročnik »Mladosti«, »Slovenca«, »Uradnega lista«, »Angelčka«, »Slovenke« in pa »Družbe sv. Mohorja«. Tekom leta je odsek priredil dva telovadna nastopa. Dne 23. apr. 1920 v proslavo

70 letnice presvitlega gosp. škofa dr. Jegliča telovadno akademijo s petjem in govorom v društvenih prostorih. Akademije se je udeležil na odsekovo vabilo tudi presvetli vladika sam, ki je naslednjega dne birmoval v naši župniji. — Druga telovadna prireditev se je vršila na prostem v Savl'ah dne 23. maja. Prinesla nam je lep gmotni dobiček poleg velikega moralnega uspeha. Pri tej priliki sta govorila br. Gornik, predsednik Orla - Ljubljana in naš br. blagajnik. — V minulem poslovnem letu je odsek skupno z dekletki katoliško-narodnega pripravečana uprizoril tri igre, in sicer 21. decembra 1919 Jurčič - Česnikovo: »Domen«, 29. febr. 1920 Ganglovo dramo: »Sin« ter ob koncu sezone Ogrinčovo šaloigro: »V Ljubljano jo dajmo!« Poleg navedenega je odsek priredil Miklavžev večer v veliko veselje naših malih. — Ob obletnici narodnega osvobođenja je odsek nabral po svojih članih 500 K »daru Svobode«, ki se je odposlal Orlovski zvezi, da ga izroči na pristojno mesto. — Odsek je razprodal (po večini med svojimi člani) 250 srečk dobrodelne efektne loterije v Ljubljani. Tudi se je pridno razpečevala propagandna literatura »Katoliške lige«. — Financielno je stal odsek dobro. Denarnega prometa je imel okrog 17 tisoč kron, kar se je večinoma porabilo za popravilo društvenih prostorov, popravo in nabavo inventarja in za telovadce na mariborskem taboru.

Orlovske priznanke je odsek obhajal zelo slovesno. Procesije Sv. R. T. se je članstvo skupno z naraščajem udeležilo korporativno. — Ob priliki vožnje Nj. Vis. regenta Aleksandra iz Ljubljane skozi Ježico v Maribor, se je odsek polnoštevilno udeležil sprejema. K sprejemu so prihiti tudi bratje sosedje iz Šmartna pod Šmarno goro.

Posebno poročilo o udeležbi in uspehih našega odseka v Mariboru je natisnjeno v 10. številu »Mladosti«. Sad marib. tabora je ustanovitev orlovskega krožka, ki se bujno razvija.

Br. Kermavnar je sestavil posebne proste vaje, katere so tekmovalci proizvajali na akademiji O. Z. ob priliki razdeljevanja častnih diplom in daril tekmovalcem-zmagovalcem. — Malo pred sklepom poslovnega leta se je ustanovil na željo večine članov v prosvetnem društvo nov dramočni odsek, da se tako olajša delo orlovskemu odboru. Novoustanovljenemu odseku se obeta lepa bodočnost, ker med člani ne vlada samo navdušenje, ampak tudi volja do narodno-prosvetnega dela.

Poslovno leto se je zaključilo z občnim zborom 13. oktobra 1920.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Naš orlovski priznanik 8. decembra smo praznovali navdse slovesno, prvič, odkar obstoja odsek. Dopoldne smo prisostvovali cerkvenemu opravilu in polnoštevilno pristopili k skupnemu sv. obhajilu, ki ga nam je delil koroški begunec, veleč. g. prošt Einspieler. Popoldne je priredil odsek na čast novim članom in prijateljskim katol. organizacijam svečan sestanek. Otvoril ga je br. predsednik dr. Ljud. Kramberger. Poudarjal je: Slovenski rod je Marijin rod, kar spričujejo mnogoštevilna slovenska romanja k svetiščem Brezmadežne in neštevilna Marijina svetišča širom naše domovine. Nato je bilo sprejetih devet novih članov, ki so navdušeno prisegli zvestobo orlovskim načelom. Ob prvih močasnih akordih orlovske himne se je dvignilo vse občinstvo in stoji poslušalo našo pesem. Navzoče Orla je pozdravil br. nač. V. Grabušnik in jih spomnil, da so z orlovskim krojem oblekli tudi orlovska načela, po katerih se naj ravnajo brez ozira na desno in levo. Sledili sta dve deklamaciji: »Orlom v pozdrav« in »Slovenski rod, tvoj dan je vstal«. Enodejanska igra, katero so bratje Orli prav do-

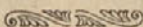
bro igrali in svoje vloge izvrstno pogodili, je zaključila lepo uspelo slavnost. — 8. december ostane vsem Orlom in orlovskim prijateljem nepozaben.

Črna. Dne 21. novembra 1920 je imel naš orlovski odsek redni občni zbor, katerega so se vdeležili skoro vsi člani. Izvolili smo izveščine nov odbor. Za preds. je bil izvoljen br. Jože Rožanc, za podpreds. br. Franjo Keber, za tajnika br. Fr. Piko, za tajnikovega nam. br. Ivan Keber, za blagajnika br. Avgust Kodrun, za blag. nam. br. Avgust Kordeš, za voditelja br. Ciril Vončina, za načelnika br. Janko Mlinar. — V preteklem letu smo imeli vse polno raznih ovir, morali smo se boriti z mnogimi težavami. Vse težave pa preмага trdna volja in te, hvala Bogu, ne manjka pri nas. Korajže nam tudi nasprotniki ne morejo vzeti. Nasprotno nas s svojimi sirovimi nastopi le še počučajo, kako nam je potreba prave izobrazbe in olike. V začetku lanskega leta smo redno obiskovali telovadnico in smo vsako nedeljo popoldan po dve uri telovadili. Prišlo so pa čudne ovire, namreč plebiscit na Koroškem. Koroška je rabila zanesljive in dobre fante in k temu delu sta se javila tudi načelnik in podnačelnik našega Orla. Na enkrat smo ostali brez voditelja. Izvolili smo si za začasnega načelnika br. Antona Ročnika. Teža nam je pa kmalu vzela nemila smrt. Dne 13. avg. 1920 smo korakali skupno z Orli iz Možice za rakvijo našega mladega, šele 17 let starega načelnika, ki se je ponesrečil v rudniku. Padel je iz dvigala, odtrgalo mu je zadnji del glave in v trenutku je bilo konec njegovega mladega življenja. Rajniki je bil eden najboljših telovadcev, zato smo ga tudi izvolili za

načelnika. Bil je to prvi izmed bratov, ki je zapustil mladi odsek in odšel od nas k Solncu svetlobe; njegov zgled pa, bratje, nam kliče: na delo! Bratje! Tako smo premagali prve težkoče in kakor smo premagali prve, tako tudi upajmo, da bomo za naprej vse druge.

Orlovski odsek Bogojina (Prekmurje). Še nobenkrat mi nismo glasili v naši Mladosti, pa je red tudi na nas, da se oglasimo o našem delu in življenju. Praznik 8. dec. smo lepo proslavili. Dne 7. dec. smo bili pri sv. spovedi pred našim pokroviteljem gosp. župn. Ivanom Bassa. Dne 8. dec. nas je pristopilo 19 k sv. obhajilu. Pevanje pri sv. maši in večernicah, katero je vodil g. učitelj Josip Kotnik, je bilo orlovsko. Peli smo Orli in sledeče deklice: Julijana Lovrenčič, Marija Plej, Štavko Roza, Ilona Plej, Terezi'a Vogrin (ml.) in Ana Vogrin. Vsak teden dvakrat imamo pevanje, katero nas uči g. učitelj, vsako nedeljo fantovski večer. Priporočamo se v pobožne molitve, da nas Jezus podpira, da ne zaostanemo, ampak da bolj napredujemo.

Mari'a Nazarje. Naš odsek ima ta čas 28 rednih članov in 22 podpornikov. Vrl brat podpornik (invalid) daruje odseku vsak mesec po 20 K. Priredili smo orlovski Miklavžev večer v baraki, ki jo je odseku podaril prevz. g. knezsko-ljubljanski. Otroci so bili bogato obdarovani, z veseljem pa so poslušali starši in otroci govor o ciljih in pomenu Orla. Telovadimo vsak torek in soboto. Na praznik sv. Štefana smo igrali dve igri. Pogosto imamo fantovski večere in seje. Prejemali smo po 10 izvodov »Mladosti«.

Književnost.

Uredništvu so bile doposlane sledeče knjige:

1. **Tomaža Kempčana Hoja za Kristusom.** Prevedel prelat Andr. Kalan. II. izdaja. Ljubljana 1920. Založila Jugoslov. knjižarna. — Orli imamo svojo Zlato knjigo. T. Kempčanova knjiga Hoja za Kristusom pa je zlata knjiga za vsakega katoličana. Po mnenju odličnih mož je ta knjiga najiminennejša, kar jih je izšlo iz človeških rok. Pravi Orel, ki jo je enkrat spoznal, je ne bo mogel več pogrešati. Na 381 straneh nam daje tako zlate nauke, da more vsak, ki to knjigo bere, pritrditi učenjaku Leibnizu: Blagor jim, ki tako žive, kakor ta knjiga učil! Že pred 200 leti je izšla prvič v našem jeziku. Od tedaj vedno povprašujejo verni Slovenci po nji. Ta nova izdaja je posebno pripravna, ker vsebuje tudi predgovor, navodila za uporabo in trojno kazalo (vsebine, odstavkov za razne prilike in potrebe ter kazalo beril za svete dneve v cerkvenem letu). Bratje! Sežite po tej knjižici! Širite je med ljudstvom. S tem boste veliko koristili sebi in narodu. Pomažala vam bo uspešno vršiti vzvišeno nalogo Orla: vnemati ljudstvo za vzore krščanskega mišljenja in življenja.

2. **Iz duhovne zakladnice T. Kempčana. I.** Izbral in poslovenil dr. Fr. Ks. Lukman. V Ljubljani 1920. Založila Jugoslov. knjižarna. Na 112 straneh nudi tudi ta knjižica nam vsem prepotrebno duševno hrano in globoko zamišljene molitve. Izvrsten pripomoček je za samovzgojo, kakor nam jo ukazuje Zlata knjiga Orlov.

Kulturna načela sokolstva u češkoj i Jugoslaviji. U Zagrebu 1920. Nadbiskupska tiskara. Naroča se pri O. Z. ali v jugoslov. knjižarni. Na 68 straneh vsebuje: Kulturna načela češkoj sokolstva, Sokolstvo u Sloveniji, Sokol u Hrvatskoj,

Maribor, Zaključki mariborskog sokolskog sleta, Liberalne novine o sokolstvu, Samo napred Sokoli, Što će na sve to katolici? — Knjižica je spisana z istim namenom in v istem obsegu kakor slovenska: Ajmo, mi Sokoli, a na znanstveno kritičen način, na podlagi pre mnogih citatov iz sokolskih spisov in dejstev iz sokolskega gibanja. Z odločno jasnostjo odkriva temeljne zmotne Tyrševega sokolstva, ki je spojilo telovadsko misel s poganskim brezverstvom in husitskim sovraštvom do r. k. Cerkve in se kot tako presadilo iz Prage tudi k nam na jug. Dočim je že pred 10 leti slovenski Sokol nastopal v mnogih slučajih protiverško in širil misel kulturnega boja, se je dvignil hrvatski Sokol šele zadnje leto iz liberalnega indiferentizma do sličnih izjav raznih govornikov. S svojim prosvetnim delom je začel tudi na Hrvatskem Sokol širiti svobodomiselstvo. Zato pisatelj natančneje analizira sokolsko nastopanje na mariborskem zletu l. 1920. Iz besed in dejanj sokolskih voditeljev dokazuje, da Sokol ni več vsenarodna, pač pa protiverška, svobodomiselna organizacija, kar dokazuje zlasti vnema liberalnih listov za Sokola. S par potezami riše tudi boj Sokola proti Orlu in h koncu povsem logično dokaže glavno tezo knjige: Katolicizem in sokolstvo se izključujeta, katolik ne more biti Sokol, verni Hrvat, ki želi telovaditi, mora pristopiti h katoliškemu telovadskemu gibanju (12. dec. 1920 je pristopilo 20 telovadnih odsekov hrv. katol. omladinskih društev v O. Z.).

Knjižica je vzlic omejenemu prostoru izvrstno izvršila svojo nalogo in zasluži, da jo vsak odsek in vsako prosvetno društvo kupi za svojo knjižnico. Tudi bo vsem

našim izobražencem gotovo zelo dobro došla, ker rabijo orientacije v pomenljivem aktualnem vprašanju, ki je znanstveno obdelano. Na podlagi te in pa naše slovenske »Ajmo mi Sokoli« naj bi se poučili predvsem vsi Orli, pa tudi vsi drugi nepoučeni ljudje o strupu, ki ga širi pod lepo zunanjo obliko sokolstvo med narodom. — Edina napaka, ki nekoliko kazi knjižico, je nedoslednost v pisavi besed: Sokol, sokolski, sokolstvo. Po našem se piše pravilno edino Sokol z veliko začetnico, dočim se ostali dve besedi pišeta z malo.

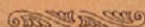
Sveta Rusija. Dr. Fr. Stelè in Fr. Terseglav. Ljubljana 1920. Založila Jugoslov. knjigarna. Strani 85. — Kot katoličane nas zanimajo verske razmere v pravoslavni Rusiji, kot Jugoslovane pa nove ruske razmere sploh, ker je od usode Rusije v mnogočem odvisna tudi usoda našega naroda. Zato priporočamo to knjižico v nakup za naše knjižnice.

Ljudski oder. Zbirka ljudskih iger: 1. zvezek. Vsebuje: a) Lovski tat. Ljudska drama v petih dejanjih. Po Gerstakerju priredil in z režijskimi opombami opremil Franc Seljak. Za mešane vloge. b) Erazem Predjamski. Igra v petih dejanjih. Za moške vloge spisal V. S. Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani je pričela izdajati zbirko gledaliških iger. Prvi zvezek je pravkar izšel. Dobiva se pri S. K. S. Z. v Ljubljani po 10 K. Pravico do vpriporitve si pridobi, kdor kupi pri S. K. S. Z. vsaj 10 izvodov. Poštnina za

posamezne zvezke stane 1 K, za 10 pa 4 K. Priporočamo dramatičnim odsekom v nakup!

»Sport« se imenuje list, ki izhaja kot glasilo Sportne zveze v Ljubljani vsako soboto. Donaša lepe slike iz domačega in tujega sportnega življenja, tehnične spise o sportu, poročila o sportnem gibanju, zlasti o kolesarstvu, avtomobilistiki, aviatiki, konjskem sportu, nogometu, atletiki, vodnem, zimskem in podobnem sportu ter službene objave Sportne zveze. Posamezna številka stane 5 K, četrletna naronina (14 števil) 56 K. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Narodni dom. Tiska ga Jugoslovanska tiskarna, ki izdeluje klišeje.

Sport. Za vojaške potrebe je priredil gen. štabni major A. Lokar knjižico z naslovom: Šport. Založila komanda dravske divizijske oblasti. Tiskarna jugoslov. tiskarna. Na 100 straneh prinaša poljudno razlago iger, nogometa, lahkoatletičnih vaj (hoja, razne vrste skakanja in tekanja, odmetanje in suvanje kamna, krogle, kopja, diska in žoge z ročajem ter kladiva, borba z vrvjo, metanje ročnih granat, tekmovalne posameznikov in skupin), plavanja, konjskega sporta (šolsko jahanje, lov na trak, skakanje s skicami), načel in določb, ki urejajo vojaške konjske tekme in športne prireditve (s skicami). — Ker je to prva slovensko pisana knjižica o sportu in ker obsega širši načrt orlovskega tehničnega dela tudi razne vrste v tej knjigi opisanih sportnih vaj, jo priporočamo. Na si jo kupi vsak odsek, vaditelji in prijatelji sporta naj jo preberó in se z njo okoristijo.

Taksa za vstopnice.

Zakon določa, da se mora od vstopnine za prireditve vseh vrst ne glede na veselilni davek, ki ga pobirajo občine (kakor n. pr. v Ljubljani), plačati posebna taksa v korist države. Izvzete so le zabave na vaških slavnostih, cerkvenih slovesnostih in proslavah ter narodnih svečanostih, ako se vrše na krajih, ki so za to dovoljeni.

Taksa na vstopnice znaša za gledališča in umetniške koncerte, poučna predavanja, umetniške, poučne in gospodarske razstave in večere, prireditve telovadnih orlovskih in sokolskih društev 10 odstotkov, za vse druge prireditve pa 30 odstotkov od skupne vrednosti vseh vstopnic.

Umetniško-diletantska gledališča plačajo takso po nižji postavki (10 %) samo, če imajo potrdilo poverjenišva za uk in božočastje, da so res umetniška. Istotako morajo prireditelji umetniških koncertov, poučnih predavanj, umetniških in poučnih razstav imeti potrdilo tega poverjenišva, telovadne organizacije za svoje telovadne nastope pa potrdilo zdravstvenega odseka za Slovenijo o značaju prireditev. Kdor se ne izkaže s tem potrdilom, plača 30odstotno takso. Ni pa potrebno za vsako prireditev posebno potrdilo, zadostuje marveč, da se stranka prvokrat izkaže s potrdilom o kakovosti svojih prireditev.

V zadnjem času tolmačijo nekateri uradi določbo glede umetniško-diletantskih gledališč tako, da se za »gledališča« smatrajo le podjetja ali društva, ki razpolagajo s stalnim odrom in določenim osebjem, in zahtevajo od društev, ki le od časa do časa prirede kako gledališko predstavo, akoravno se izkažejo s potrdilom o umetniško-diletantskem značaju predstave, 30odstotno takso.

V svrhu odmere takse se mora vsaka prireditev vsaj 24 ur prej prijaviti, in sicer če se izdajajo vstopnice, davčnemu uradu, drugače pa oddelku finančne straže.

Ako je vstop k prireditvi dovoljen le z vstopnico proti plačilu, se morajo obenem s prijavo davčnemu uradu predložiti vse vstopnice radi plačila takse. Priporočati je, da se prijave izvrši že več dni pred prireditvijo. Vstopnice morajo biti vezane v knjižice (bloke) ter morajo imeti juksto in talon (vstopnico) s kuponom. Na vsaki vstopnici mora biti označena nje cena in dan prireditve. Zaradi lažje kontrole naj bodo vstopnice različne vrednosti po možnosti različnih barv. Davčni urad odmeri takso, ki se mora takoj plačati, pritisne na vsako vstopnico uradni pečat in žigosane vstopnice stranki vrne proti potrdilu. Obiskovalcem prireditve se izdajajo iz vezane knjižice vstopnice s kuponom, tako da juksta vsake vstopnice ostane v knjižici. Ko obiskovalec vstopi v lokal, mora reditelj od njegove vstopnice odtrgati kupon. Namen te določbe je, da se dvakratna uporaba vstopnice prepreči.

Za nerazprodane vstopnice se more zahtevati povračilo takse. Prošnje so proste kolkov in se morajo vložiti tekom petih dni od dneva prireditve pri onem davčnem uradu, pri katerem je bila taksa plačana. Vse nerazprodane vstopnice se morajo prošnji priložiti, in sicer vezane v knjižice.

Ako je vstop za člane društva prost, dočim nečlani plačajo vstopnino, tako da velja članska izkaznica za vstopnico, se pobira taksa za člane na vsoto plačane članarine. Zato

se mora vsak vpis ali izbris članov tedensko prijaviti finančnemu ravateljstvu.

Kadar je vstop prost, pa se v lokalu prodajajo pijače in jedila ter se tukaj ljudje zbirajo zaradi zabave in razvedrila, poslušajoč godbo in petje in gledajoč bioskopične slike, predstave itd., se plača za prireditev pavšalna taksa. V to svrhu se mora prireditev prijaviti oddelku finančne straže (najbolje ustmeno) in v prijavi navesti približno velikost lokala, število sedežev, trajanje zabave, potem koliko obiskovalcev more biti povprečno navzočih na en dan (ali en večer), koliko časa igra godba ali traja petje itd. Na podstavi teh podatkov določi oddelek finančne straže približno okroglo svoto, ki se mora na račun takse 24 ur pred prireditvijo pri pristojnem davčnem uradu plačati, definitivno pa odmeri takso finančno ravateljstvo v razmerju z zneski, ki se povprečno plačujejo v dotičnem kraju od enakih lokalov za to takso.

Na prireditvah, kjer se namesto vstopnice plačuje prostovoljen prispevek, se plačuje taksa 2 K za vsako posamezno ose-

bo, ki je plačala prispevek. Če je določena vstopnina in se poleg vstopnine pobira tudi prostovoljni prispevek, se odmeri taksa od plačanih vstopnin (10%, odnosno 30% za osebo) in od prostovoljnih prispevkov (2 K za vsako osebo, ki je plačala prispevek). Pri blagajni se mora v obeh primerih voditi točen izkaz oseb, ki so prišle na prireditev, ravnotako vplačani doneski (vstopnina, oziroma prostovoljni prispevki). Če se plačuje vstopnina poleg prostovoljnih prispevkov, se mora voditi izkaz z dvema rubrikama in vpisavati v prvo vstopnina, v drugo pa prostovoljni prispevek. Odmerna takse je v teh primerih poverjena oddelku finančne straže. Organ finančne straže ugotovi na licu mesta, koliko se je plačalo prostovoljnih prispevkov, in odmeri na podstavi teh podatkov takso, ki se mora takoj plačati.

Izvrševanje vseh teh predpisov kontrolirajo organi finančnih oblastev, izjemoma pa tudi policijski organi, toda vedno le na podstavi posebne legitimacije.

Prestopke teh predpisov kaznujejo finančna oblastva z občutnimi globami.

Prirejanje srečolova.

Srečolov spada k takozvanim »efektnim loterijam«, ki se smejo prirejati samo s posebnim dovoljenjem pristojnega oblastva. Dobitki smejo obstojati le iz premičnin, izvzeti pa so: gotov denar, vrednostni papirji in monopolni predmeti. Monopolni predmeti so sedaj tobak, sol, smodnik in druga razstrelila, umetna sladila (saharin), vžigalice, petrolej in papir za cigarete. V kratkem se jim bo pa menda pridružil še sladkor.

Kar velja za srečolov, velja tudi za tombolo, seveda le, ako se tablice prodajajo, ne pa tudi, ako se igra le za zabavo (n. pr. doma).

Prošnje za dovolitev srečolova ali tombole se vlagajo pri političnem oblastvu I. stopnje, t. j. pri okrajnih glavarstvih in pri mestnih magistratih, za Ljubljano pa pri policijskem ravateljstvu. V prošnji se mora navesti število pripravljenih srečk (odnosno pri tomboli število tablic), cena vsake srečke (tablice), skupna vrednost dobitkov, v kateri namen se bo porabil čisti dobiček in dan prireditve. Prošnja se mora kolkovati s 3 din., enak

kolek se mora pa prošnji priložiti za dovoljenje. Dovoljenje se sme izdati samo, če se ima čisti dobiček porabiti v dobrodelne ali občekoristne namene.

Vobče se mora od srečolova in tombol pred prireditvijo plačati loterijska taksa, bi znaša 10% od kupne cene vseh srečk (tablic; ne pa od vrednosti dobitkov). Za prireditve v občekoristne namene se sme taksa znižati za polovico, za prireditve v čisto dobrodelne ali patriotične namene ter za zidavo cerkev pa tudi popolnoma spregledati. Ako skupna cena vseh srečk (tablic) ne presega 200 K, se ne plača nikaka loterijska taksa.

Pri srečolovih se pa seveda ne štejejo samo numerirane srečke, t. j. take, ki zadenejo, marveč tudi prazne. Ako se proda več srečk (tablic) ali po višji ceni, kakor je dovoljeno, je tako prekoračenje dovoljenja kaznivo.

Prestopke teh predpisov kaznujejo deloma finančna, deloma pa politična oblastva.

Listnica uredništva. Vaditeljski zbor O. Z. ureja na novo knjižnico O. Z., ki je najvažnejšega pomena za razvoj naše organizacije. Manjkata pa I. in II. letnik »Mladosti«. Nujno prosimo vse, ki imajo v svoji posesti ta letnika (ali pa le po enega), da sporoče to uredništvu »Mladosti« in obenem naznanijo, če so voljni podariti ju ali pa, kakšno odškodnino zahtevajo. Zadeva je izredno važna; zato upamo, da se bodo kmalu oglasili vsi zavedni bratje, ki bi mogli odpomoči O. Z. v tej potrebi.

Bratje telovadci, ki bi radi študirali telovadbo iz strokovnih knjig in spisov, pa ne vedo za tozadevno književnost, naj sporoče svoje želje (preko odsekovega tajnika) knjižničarju vaditeljskega zbora O. Z., ki jim bo sporočil naslove in cene primernih knjig. Navesti morajo tudi, v kakšnem jeziku smejo biti knjige spisane (nem., češko, ital., franc., šved., angl., jap.), oziroma katere jezike razume. — Odseki, ki imajo priliko temeljiteje gojiti telovadbo, a jim manjka vadbenega gradiva in splošno ali specialno tehnično izobraženih

telovadcev, naj si preskrbe svojo tehnično knjižnico. S približno 500 K bi si mogli osnovati knjižnico, ki bi obsegala najpotrebnejše knjige. Take knjižnice bi pomenile velik korak naprej v naši organizaciji. Vzgojile bi nam najboljših vaditeljev. Odseki v krajih, kjer je industrija in večje šole, naj takoj začno zbirati v ta namen denar. — Dopisov od odsekov je v tej številki malo, ker jih urednik več ni prejel!

Pomotoma je napisano v poročilu o pogrebu škofa dr. Mahničja »Mladost« št. 1. l. 1921., str. 13), da je zagrebska stolnica posvečena sv. Marku. V resnici je patron sv. Štefan.

Br. Plevelj. Spis »Gojimo lahko atletiko« se je moral odložiti za 3. št., ker je bil že stavljen v tej številki objavljen spis: Sport.

Pomotoma je v statistiki tekem nižjega oddelka navedeno, da vrsta Radovljica-Jesenice ni tekmovala na bradlji, dasi je pri vajah na bradlji nastopila tudi ta vrsta.

